

VISOKA ŠOLA ZA VARSTVO OKOLJA

DIPLOMSKO DELO

**POTENCIALI ZA UMEŠČANJE NOVIH DEJAVNOSTI NA DEGRADIRANA
OBMOČJA VZHODNE SAVINJSKE REGIJE**

MAJA PLEVČAK

VELENJE, 2012

VISOKA ŠOLA ZA VARSTVO OKOLJA

DIPLOMSKO DELO

**POTENCIALI ZA UMEŠČANJE NOVIH DEJAVNOSTI NA DEGRADIRANA
OBMOČJA VZHODNE SAVINJSKE REGIJE**

MAJA PLEVČAK

Študijski program:

Varstvo okolja in ekotehnologija

Mentor: doc. dr. Barbara Lampič

VELENJE, 2012

Številka: 726-38/2011-2

Datum in kraj: 24. 10. 2011, Velenje

Na podlagi Diplomskega reda

izdajam

SKLEP O DIPLOMSKEM DELU

Študentu-ki VŠVO

Maji Plevčak

se dovoljuje izdelati diplomsko delo pri predmetu: Razvoj in urejanje podeželja

Mentor-ica: doc. dr. Barbara Lampič

Somentor-ica: _____/_____

Naslov diplomskega dela v slovenskem jeziku: Potenciali za umeščanje novih dejavnosti na degradirana območja vzhodne Savinjske regije

Naslov diplomskega dela v angleškem jeziku: Potentials for the placement of new activities in degraded areas of the Eastern Savinjska region

Diplomsko delo je potrebno izdelati skladno z Navodili za izdelavo diplomskega dela.

Pravni pouk: Zoper ta sklep je možna pritožba na Senat v roku 3 delovnih dni.

Dekanica
doc. dr. Natalija Špeh

Zahvala

Za pomoč pri izdelavi diplomske naloge se za nasvete in strokovno usmerjanje zahvaljujem mentorici doc. dr. Barbari Lampič.

Posebno zahvalo bi namenila tudi sošolki Mojci, ki je v času študija postala moja dobra prijateljica. Mojca hvala, zaradi tebe so bili dnevi v Velenju lepši, kot bi bili sicer.

Zahvala naj se dotakne tudi Boruta. Borut hvala za pomoč in nasvete.

Posebno zahvalo bi namenila tudi mojima staršema in bratu. Hvala za vso moralno in finančno podporo.

Mentorstvo

Plevčak, M., 2012. Diplomsko delo: POTENCIALI ZA UMEŠČANJE NOVIH DEJAVNOSTI NA DEGRADIRANA OBMOČJA VZHODNE SAVINJSKE REGIJE, Velenje.

Naloga je bila izdelana pod mentorstvom doc. dr. Barbare Lampič.

Izjava o avtorstvu

Podpisana Maja Plevčak, diplomantka VŠVO, Velenje, program Varstvo okolja in ekotehnologija, izjavljam, da sem diplomsko nalogo pripravila samostojno pod vodstvom mentorja in je v celoti moje avtorsko delo.

Maja Plevčak

Velenje, september 2012

Izvleček in ključne besede

Degradirana območja (v nadaljevanju DO) v Sloveniji na deklarativni ravni predstavljajo veliko okoljsko breme ter prispevajo k zmanjšanju kakovosti okolja.

V okviru praktičnega usposabljanja sem sodelovala pri projektu CRP (Ciljni raziskovalni program) Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije. Namen projekta je bil definiranje in priprava prve evidence degradiranih površin v Sloveniji. Teoretično – metodološka opredelitev pojma in celovito definiranje kriterijev za opredelitev in nadaljnjo tipizacijo degradiranih površin v Sloveniji še nista bila izvedena. Izvedba popisa, opis, analiza obstoječih degradiranih območij ter zasnova »registra« oziroma podatkovnega sloja degradiranih območij naj bi v prihodnje predstavljali orodje za prostorsko usmerjanje bodočih investicij in umeščanje gospodarskih dejavnosti. Zato je bil sofinancer projekta SVLR (danes MGRT).

Rezultati projekta bodo predstavljali pomemben doprinos k iskanju ustreznih in slovenskim razmeram prilagojenih rešitev za trajnostni razvoj in varovanje okolja.

Moja raziskava je potekala na območju 14-ih občinah vzhodne Savinjske statistične regije, od koder tudi prihajam.

Za potrebe projekta smo evidentirali:

industrijska, rudarska, vojaška in transportna (in druga infrastrukturna) območja.

Pri analizi rezultatov projekta je bilo ugotovljeno, da je na območju celotne Slovenije največ degradacije povzročila industrijska dejavnost.

Na območju Savinjske statistične regije je popisovanje DO potekalo še bolj detajlno. Zajeli smo širši nabor območij, kot so kmetijska območja in objekti, območja pridobivanja mineralnih surovin (kamnolomi), zapuščeni objekti kulturne dediščine, športna in rekreacijsko turistična območja, opuščene šole, vile ipd. Na koncu sem na območju 14-ih občin vzhodne Savinjske statistične regije skupno popisala 47 DO.

Prav številčnost in raznolikost DO na območju moje domače regije sta me spodbudila, da sem se za diplomsko nalogo odločila bolj poglobljeno analizirati obstoječa degradirana območja ter ugotoviti, kakšni so dejanski potenciali za njihovo revitalizacijo in umestitev novih dejavnosti v ta prostor.

Zaradi načrtovanih pobud v občini Rogaška Slatina, ki zajemajo širitve zdraviliško-turističnega centra na območje propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina, sem izvedla anketo med domačim prebivalstvom.

Temeljno vodilo pri pisanju diplomske naloge je bilo sodelovanje pri projektu Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije, podrobneje pa predstavljam evidentirana degradirana območja 14-ih občin Savinjske statistične regije in predvsem DO v občini Rogaška Slatina.

Ključne besede: degradirana območja, industrijska degradirana območja, transportna in infrastrukturna degradirana območja, rudarska degradirana območja, popis, raba prostora, sanacija, anketiranje prebivalcev, Savinjska statistična regija, občina Rogaška Slatina

Abstract and key words

Degraded areas in Slovenia pose a significant environmental burden and contribute to the reduction of environmental quality, on the declarative level.

In the context of the practical training I have participated in the TRP project (Target Research Program) called Sustainable sanation of environmental burdens as a sustainable development opportunity for Slovenia.

The purpose of this project was to define and prepare the first records of degraded surfaces in Slovenia. The Theoretical and methodological definition of the conception has not been carried out yet, as well as integrated defining of the criteria for determination and standardization of degraded areas in Slovenia. Realization of inventory, report subsistent analysis of degraded areas and designing the "register" or data layer of degraded areas should continue to represent the tool for the spatial guidance of future investments and economic activities installation. Therefore the co-financier of the project is SVLR (today MGRT). Results of the project will represent an important contribution in finding suitable solutions for sustainable development and environmental protection, adjusted to Slovene circumstances.

My research took place in the 14 municipalities of eastern Savinjska region, which is also the region where I live.

For the purposes of the project were recorded:
Industrial, mining, military, transport and other infrastructural areas.

In the Savinjska statistical region, the describing of DO was even more detailed. We covered a wider range of areas, such as agricultural areas and facilities, mineral extraction areas (quarries), abandoned objects of cultural heritage, sports and recreational tourist areas, abandoned schools, villas, etc.

It is the abundance and diversity of DO in the area of my home region that has encouraged me to analyse existing degraded areas in depth. The aim of graduation thesis is to determine what the real potential for the restoration and placement of new activity in this area is. Because of the planned initiatives in the municipality of Rogaška Slatina, which include the expansion of the health - tourist centre on the area of a failed joinery factory, I investigated a survey among the resident population.

The guiding principle for writing the graduation thesis was participating in the project called sustainable rehabilitation of environmental burdens as a sustainable development opportunity for Slovenia. I presented degraded areas recorded in 14 municipalities of Savinjska region. Special emphasis was placed on the municipality of Rogaška Slatina.

Keywords: degraded areas, industrial areas, transport and infrastructure degraded areas, mining degraded areas, census, land use, rehabilitation, opinion poll, Savinjska region, municipality of Rogaška Slatina

Seznam nekaterih okrajšav in pojmov

ARRS – Agencija republike Slovenije za raziskovalno dejavnost

CRP – Ciljni raziskovalni program

DO – Degradirana območja

DUO – Degradirana urbana območja

MGRT – Ministrstvo za gospodarski razvoj in turizem

SVLR – Služba vlade republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko

GIS – Geografsko informacijski sistem

MKO – Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

SPRS – Strategija prostorskega razvoja Slovenije

VŠVO – Visoka šola za varstvo okolja

Kazalo

1 UVOD.....	11
1.1 Izhodišča raziskave.....	11
1.2 Namen in cilji diplomske naloge.....	12
1.3 Zastavljene hipoteze.....	12
1.4 Zgradba diplomskega dela.....	13
2 TEORETIČNA IZHODIŠČA IN ZAKONSKE PODLAGE.....	14
2.1 Pojav degradacije.....	14
2.2 Dejavniki za nastajanje degradiranih urbanih območij.....	14
2.3 Nove usmeritve in realnost v slovenskem prostoru.....	16
2.4 Zakonodaja na področju urejanja degradiranih območij.....	16
2.4.1 Zakon o varstvu okolja.....	16
2.4.2 Zakon o kmetijskih zemljiščih.....	17
2.4.3 Zakon o prostorskem načrtovanju.....	17
3 METODE.....	19
3.1 Študij literature in drugih virov na temo degradiranih območij.....	19
3.2 Potek popisa degradiranih območij.....	19
3.3 Vnos podatkov in popisanih območij v skupni sistem – Geopedio.....	19
3.4 Priprava in izvedba anketiranja.....	20
4 REZULTATI.....	21
4.1 Kratka predstavitev območja preučevanja – Savinjske statistične regije.....	21
4.2 Izhodišča in kriteriji za popis degradiranih območij.....	21
4.3 Stanje degradiranih območij na nivoju Slovenije.....	22
4.4 Degradirana območja po občinah vzhodne Savinjske statistične regije.....	24
4.5 Degradirana območja po posameznih preučevanih občinah.....	27
4.5.1 Občina Bistrica ob Sotli.....	27
4.5.2 Mestna občina Celje.....	29
4.5.3 Občina Dobje.....	32
4.5.4 Občina Kozje.....	34
4.5.5 Občina Laško.....	36
4.5.6 Občina Podčetrtek.....	37
4.5.7 Občina Radeče.....	38
4.5.8 Občina Rogatec.....	40
4.5.9 Slovenske Konjice.....	42
4.5.10 Občina Šentjur.....	45

4.5.11 Občina Šmarje pri Jelšah.....	48
4.5.12 Občina Štore	51
4.5.13 Občina Žalec	51
4.6 Degradirana območja v občini Rogaška Slatina	53
4.6.1 Občina Rogaška Slatina	53
4.6.2 Odziv prebivalstva na načrt novega zdraviliško-turističnega centra v občini Rogaška Slatina	59
5 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI	63
6 POVZETEK	68
7 SUMMARY	70
8 VIRI IN LITERATURA	72
9 SEZNAMI	74
9.1 Seznam slik	74
9.2 Seznam tabel	75
9.3 Seznam grafov	75
10 PRILOGE	76
Priloga A: Evidenčni list	76
Priloga B: Anketni vprašalnik	77

1 UVOD

1.1 Izhodišča raziskave

S pojmom degradacija označujemo območja, ki so posledica lastninskega in ekonomskega preurejanja, to je opuščanje aktivne rabe zemljišč ali celo njihovega namernega opuščanja (SPRS, 2004). Ljudje s prostorom pogosto ravnamo zelo neracionalno, saj imamo na voljo velike površine DO, kot so npr. opuščena ali le delno izkoriščena industrijska območja, rudarska območja (skupaj z jalovišči), transportne in druge infrastrukturne površine ter objekti, vojaška območja, območja pridobivanja mineralnih surovin, kmetijska območja in objekti nekdanjih kmetijskih kombinatov in farm, odlagališča odpadkov, športna in rekreacijsko-turistična območja ipd., ki so potrebna celovite rekonstrukcije in sanacije. Kljub številnim opuščeni t. i. DO se industrializacija (sodobne obrtno-poslovne, trgovske idr. cone) in urbanizacija selita na nova kmetijska območja.

Na nepovratno uničenje kmetijskih zemljišč s pozidavo ali gradnjo prometnic stroka že dalj časa opozarja na različnih nivojih, vendar politično-ekonomski lobiji pri uresničevanju svojih idej njene argumente večinoma ignorirajo (Medmrežje 1: http://www.bf.uni-lj.si/fileadmin/users/1/agronomija/Oddelek/izjava_za_javnost_KZem.pdf).

Ravno zaradi slednjega pa prihaja do velike prostorske stiske in neustreznega prostorskega razvoja.

Kot navaja Koželj (1998) v knjigi: Degradirana urbana območja: »Sodoben razvoj mest temelji predvsem na sposobnosti ustvarjati vedno nove in nove inovacije na prednostih razpršenega proizvodnega, poselitvenega in informacijskega vzorca. Sodobna postindustrijska regija postaja prostor intenzivnega pretakanja tokov med specializiranimi točkami menjave. Z razvrednotenjem urbanega območja si predstavljamo proces zmanjševanja vrednosti zemljišča, ureditev, stavb in naprav od višjega k nižjemu stanju uporabnosti, ki lahko vodi do opustitve predhodne aktivne rabe, ko jo je še mogoče obnoviti ali nadomestiti z drugo.«

V okviru praktičnega usposabljanja sem sodelovala pri projektu Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije, katerega naročnika sta bila Agencija RS za raziskovalno dejavnost (ARRS) in Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR). Nosilec projekta je bila Filozofska fakulteta UL, partnerji v projektu pa so še Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo UL, Filozofska fakulteta UM ter Inštitut za vode RS.

Študentje smo za potrebe projekta izvedli terensko delo – evidentiranje degradiranih območij v vseh 211-ih občinah Slovenije. Moja raziskava se je osredotočala na 14 občin vzhodne Savinjske statistične regije. Na območju vseh statističnih regij Slovenije (z izjemo Savinjske statistične regije) smo evidentirali štiri skupine degradiranih območij: industrijska območja, transportne in druge infrastrukturne površine in objekte, rudarska območja in jalovišča ter vojaška območja. V Savinjski regiji pa smo popisali še območja pridobivanja mineralnih surovin/ gradbenega materiala (kamnolomi, peskokopi, glinokopi, gramoznica), kmetijska območja in objekti, odlagališča odpadkov (komunalnih, gradbenih), športna in rekreacijsko turistična območja idr. Dejansko stanje zgoraj omenjenih degradiranih območij je povsem opuščeno, delno opuščeno s staro dejavnostjo, delno opuščeno z novo dejavnostjo ali delno opuščeno s staro in novo dejavnostjo. Minimalna površina evidentiranih degradiranih območij je bila 0,5 ha, vendar so bila v Savinjski regiji evidentirana tudi območja v manjših površinah.

V diplomskem delu je obravnavana tematika dela osredotočena na umestitev novih dejavnosti na DO 14-ih občin Savinjske statistične regije, v katerih je popisovanje DO potekalo še bolj detajlno. Poleg zgoraj omenjenih evidentiranih vrst degradiranih območij, smo evidentirali še t. i. posebna območja, kamor sodijo opuščene šole, vile, hoteli, hiše, gostinski objekti ipd.).

Predstavljena so DO na celotnem območju 14-ih občin Savinjske statistične regije, obravnavane občine pa so sledeče: občina Bistrica ob Sotli, Mestna občina Celje, občina Dobje, občina Kozje, občina Laško, občina Podčetrtek, občina Radeče, občina Rogaška Slatina, občina Rogatec, občina Slovenske Konjice, občina Šentjur, občina Šmarje pri Jelšah, občina Štore in občina Žalec. Skupno sem popisala in predstavila 47 evidentiranih DO. Ta DO sem podrobneje opisala, saj se le-ta med seboj razlikujejo po vrsti degradacije, stopnji opuščeni, dostopu, urejenosti dostopa, omejenosti območja, obstoječi že prisotni infrastrukturi, dejanski in namenski rabi območja, številu zaposlenih (če je še del območja v rabi), morebitnih vplivih na okolje in predvsem glede načrtov sanacije oz. novih umestitev v prostor.

V drugem delu diplomskega dela sem se osredotočila na občino Rogaška Slatina ter podrobneje predstavila območje propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina. S pomočjo anketnega vprašalnika, ki sem ga razdelila prebivalcem, ki živijo v neposredni bližini tovarne ali v bližnji okolici Rogaške Slatine, sem ugotavljala stališče lokalnega prebivalstva glede načrtovanih umestitev v prostor ter pridobljene podatke tudi ustrezno statistično obdelala.

1.2 Namen in cilji diplomske naloge

Povod za nastanek diplomske naloge je bilo sodelovanje pri projektu Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije (CRP). Namen naloge je bil kar najbolj natančno evidentiranje vseh degradiranih območij preučevanih 14-ih občin Savinjske statistične regije, predstavitev značilnosti teh občin in podrobnejša predstavitev DO občine Rogaška Slatina.

Glavni cilj diplomskega dela je ovrednotiti obseg, vrsto in tipe degradiranega, neizkoriščenega oz. slabo izkoriščenega prostora na proučevanem območju.

V okviru tega širšega cilja smo določili naslednje specifične cilje:

- popisati število, lokacijo in obseg vseh DO 14 občin;
- vzpostaviti bazo DO obravnavanega območja z vsemi relevantnimi podatki, (ustrezen tudi podatkovni sloj v GIS);
- podrobno in sistematično predstavitev evidentiranih DO v 14-ih občinah Savinjske regije (prostorska predstavitev) poudarek na velikosti in vrsti degradiranih območij, lastništvu, opremljenosti, dostopnosti in drugih značilnosti popisanih območij;
- opredelitev aktualne (današnje) funkcije oziroma uporabnosti vsakega popisane degradiranega območja, stopnja opuščeni (povsem opuščeno, delno opuščeno s staro dejavnostjo, delo opuščeno z novo dejavnostjo, delno opuščeno s staro in novo dejavnostjo);
- ovrednotenje načrtovane rabe izbranega degradiranega območja v občini Rogaška Slatina, območja propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina – za to območje ima občina že izdelan načrt bodoče rabe, poskusili pa smo ugotoviti smotrnost načrtovane rabe tako z vidika razvojnih potreb kot z vidika stališč lokalnega prebivalstva;
- izpostaviti pomen racionalne rabe zemljišč tudi (ali pa predvsem) na podeželskih delih Slovenije.

1.3 Zastavljene hipoteze

Pri svojem delu sem si zastavila naslednje hipoteze, ki sem jih tekom raziskave in ob končni analizi pridobljenih podatkov tudi preverila, njihovo ustreznost pa ovrednotila v zaključnem poglavju.

Hipoteza 1: V 90. letih prejšnjega stoletja je propadlo ogromno število industrijskih obratov po celi državi, posledično tako pričakujemo na območju Slovenije po izvedbi podrobne evidence DO največ takih, ki jih je povzročila industrijska dejavnost.

Hipoteza 2: DO na območju vzhodne Savinjske statistične regije je manj (kot drugod po Sloveniji), praviloma pa so po obsegu tudi manjša.

Hipoteza 3: Na proučevanem območju ni DO, ki bi imela pomembnejši negativni vpliv na okolje.

Hipoteza 4: Za večino DO vzhodne Savinjske statistične regije občine nimajo načrtov glede prihodnje rabe in sanacije.

Hipoteza 5: Lokalno prebivalstvo občine Rogaška Slatina bo že zaradi obstoječe razvite turistične infrastrukture v zgoraj omenjeni občini nenaklonjeno umestitvi novega centra, namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam na območju propadle lesne industrije Mizarstva Rogaška Slatina.

1.4 Zgradba diplomskega dela

V uvodu naloge sem pojasnila pojem degradacija in predstavila izhodišča diplomske naloge, zaradi boljšega razumevanja sem pred predstavitvijo metod dela dodala poglavja teoretična izhodišča in zakonske podlage. V poglavju rezultati sem uvodoma predstavila najbolj splošne rezultate projekta na nivoju Slovenije, v nadaljevanju pa se podrobneje osredotočila na 14 občin vzhodne Savinjske statistične regije. Na koncu sem predstavila občino Rogaška Slatina s pripadajočimi DO in izvedla anketno raziskavo, ki se je nanašala na umestitev nove dejavnosti na območju DO propadle tovarne.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA IN ZAKONSKE PODLAGE

Poudarila bi, da je relevantne znanstvene literature za obravnavano tematiko zelo malo. Vsebina DO se pretežno obravnava v okviru prostorskega načrtovanja in na področju varovanja okolja.

2.1 Pojav degradacije

Pojav degradacije urbanih območij se običajno povezuje s problemom začasnega ali trajnega opuščanja rabe velikih industrijskih, železniških in pristaniških kompleksov, kjer je že zaradi fizičnega obsega degradiranega urbanega območja težko spodbuditi procese prestrukturiranja dolgoročno in usklajeno v velikem merilu. Na razvoj, ustroj in funkcioniranje industrijskega mesta se navezujejo tudi druge oblike degradiranih urbanih območij, ki so posledica dolgotrajnega tehnološkega onesnaževanja okolja, prevelike urbane koncentracije ali razpršene suburbanizacije pretežno socialnih stanovanjskih območij. Če k temu prištejemo še obširne in stalne prometne rekonstrukcije znotraj mest, preraščanje zgodovinskih struktur mest, špekulativno rabo v centralnih območjih, prometno koncentracijo in z njo povezano ekološko obremenjenost mest, potem je mogoče trditi, da je naraščanje degradacije v urbanih območjih vse obsežen pojav, ki spremlja urbani razvoj in je tudi njegova splošna razvojna težnja (Koželj, 1998).

O degradaciji govorimo načeloma le kot o prehodnem pojavu, ki spremlja preobrazbo vsakršnega urbanega sistema. Na splošno velja zakonitost, da so vzrok za prestrukturiranje mest in regij ekonomske, tehnološke in socialne spremembe, ki jih spremlja začasno razvrednotenje in opuščanje območij. Problematika degradiranih urbanih območij se zanemarija, zato obstaja objektivna nevarnost, da bodo slovenska mesta hitro zapravila svoj razvojni potencial zaradi nadaljnjega upadanja kvalitete okolja in razraščanja suburbanizacije.

Degradacija urbanih območij je splošen in razširjen pojav v vseh zgostitvenih in urbaniziranih območjih Slovenije. Stopnja zavesti in priznavanje pojava nista v sorazmerju z njegovo razširjenostjo, pogostnostjo in intenzivnostjo naraščanja (Koželj, 1998).

CABERNET (je mreža, ki je uvidela potrebo po podatkih, ki opisujejo obseg in vrsto DO po Evropi) definira DO kot območja, ki jih je prizadela nekdanja uporaba območij in okoliških zemljišč; so zapuščena ali manj izrabljena; zaznavajo probleme onesnaženja; so predvsem v razvitih urbanih območjih; zahtevajo ukrepe za povrnitev v koristno uporabo (The Scale and Nature of European Brownfields).

2.2 Dejavniki za nastajanje degradiranih urbanih območij

Na splošno velja zakonitost, da so ekonomske, tehnološke in socialne spremembe vzrok za prestrukturiranje mest in regij, ki ga spremlja začasno razvrednotenje in opuščanje območij.

Kot smo že navedli, je v času 90. let prejšnjega stoletja propadlo veliko število industrijskih obratov, turističnih kompleksov idr. Dolgoletna opuščena teh območij povzroča propadanje objektov, katerih sanacija predstavlja veliko investicijo, zato menimo, da se industrializacija in urbanizacija selita na nova kmetijska zemljišča, katerih cene na trgu so bistveno cenejše kot zemljišča v urbanih naseljih. Ti procesi vplivajo na nastajanje DUO, na njihovo razširjenje in intenzivnost.

Pri nas je mogoče postaviti DUO v različne ravni in konteksta kompleksnih okoliščin in dogodkov.

To so:

1. splošni kontekst:

- globalizacija proizvodnje in distribucije,
- redistribucija težišč proizvodnje in kapitala,
- decentralizacija in suburbanizacija, sredobežni procesi razvoja mest,
- nove oblike dostopnosti,
- deindustrializacija in terciarizacija proizvodnje,
- trg z zemljišči in špekulacije,
- neobdavčena pasivna posest,
- premajhen vpliv javnega sektorja in lokalne politike.

2. specifičen, družbenoekonomski kontekst:

- sprememba geopolitičnega položaja,
- sprememba državnega in političnega sistema,
- tranzicijska depresija,
- sprememba makroekonomskih pogojev,
- izguba trga, izvozna preusmeritev,
- tržno prestrukturiranje gospodarstva,
- razpad velikih industrijskih sistemov,
- zastarela tehnologija in nizka produktivnost,
- privatizacija in denacionalizacija družbene lastnine,
- prenos upravljanja javnega v zasebni sektor,
- lastninsko preoblikovanje podjetij,
- konkurenčna politika,
- stečaji,
- liberalno obnašanje lastnikov kapitala pri posegih v prostor,
- prenos gospodarjenja s stanovanjskimi stavbami in funkcionalnimi zemljišči iz javnega v zasebni sektor.

3. specifičen razvojni kontekst:

- nenadne spremembe,
- nastanek novih DUO, ki so po svojih raznovrstnih pojavnih oblikah in po obsegu sorazmerno nov pojav,
- monostrukturna industrijska mesta,
- policentrični razvojni model,
- stopnja in razpršenost industrializacije,
- prostorsko predimenzionirani industrijski kompleks,
- posledice neustreznega urbanističnega planiranja kot sta spontana suburbanizacija in obširna onesnažena območja,
- neizvajanje pravnih norm na področju urejanja prostora in varstva okolja,
- na splošno pomanjkljiva infrastrukturna opremljenost,
- nizki okoljevarstveni standardi,
- nizki tehnični standardi gradnje,
- nizka raven urbane kulture, lastniške kulture in ekološke zavesti,
- pomanjkanje poznavanja postopkov in instrumentov za sanacije in rekonstrukcije DUO,
- pomanjkanje pozitivnih izkušenj iz prakse sanacije DUO (Koželj, 1998).

Za nastajanje DUO v Sloveniji bi kot ključne dejavnike izpostavila: **splošni kontekst:** globalizacija proizvodnje in distribucije, redistribucija težišč proizvodnje in kapitala,

decentralizacija in suburbanizacija, sredobežni procesi razvoja mest, trg z zemljišči in špekulacije, premajhen vpliv javnega sektorja in lokalne politike; **specifičen, družbenoekonomski kontekst**: sprememba državnega in političnega sistema, zguba trga, izvozna preusmeritev, privatizacija in denacionalizacija družbene lastnine, prenos upravljanja javnega v zasebni sektor, stečaji; **specifičen razvojni kontekst**: pomanjkanje pozitivnih izkušenj iz prakse sanacije DUO, posledice neustreznega urbanističnega planiranja kot sta spontana suburbanizacija in obširna onesnažena območja.

2.3 Nove usmeritve in realnost v slovenskem prostoru

Ker se pogoji bivanja v velemestih, mestih in drugih manjših naseljih vidno slabšajo ter ponekod dosegajo celo krizne razsežnosti, je mednarodna skupnost oblikovala posebna priporočila za razvoj mest in drugih naselij (Carigradska deklaracija in Agenda Habitat; sprejeti na konferenci Združenih narodov o človekovih naseljih, v Carigradu, 14. junija 1996). Oblikovana so na osnovi sprejetih načel do celovite prostorske stvarnosti odgovornega trajnostnega razvoja. V oblikovanih priporočilih je bodoče, trajnostno urejanje bivalnega okolja usmerjeno v sanacijo obstoječega stanja. Širitve naselij so priporočene šele po uspešnem preoblikovanju obstoječih grajenih struktur (Deu, 2001).

Takšna bi morala biti tudi naša prihodnja usmeritev. Zaradi že prej omenjene situacije na področju ravnanja s kmetijskimi zemljišči in omejenim prostorom nasploh bi morali vse nove projekte, pobude usmerjati v že rabljen (lahko tudi razvrednoten) prostor, kmetijska zemljišča, še posebej kakovostna pa bi morala ostati absolutno varovana kategorija.

2.4 Zakonodaja na področju urejanja degradiranih območij

Ključno za razumevanje, dosedanje in prihodnje razmere na področju ravnanja (saniranja, sprememb idr.) z razvrednotenim, degradiranim prostorom so trije zakoni, in sicer Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS., št. 41/2004), Zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. l. RS., št. 71/2011), in Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS., št. 33/2007).

Podrobneje so DO opredeljena tudi v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (SPRS).

2.4.1 Zakon o varstvu okolja

DO predstavljajo vse večji problem na nacionalni ravni, dokaz za slednje so številne sprejete strategije in zakonodaje iz področja varstva okolja, prostorskega načrtovanja, kmetijskih zemljišč idr.

Leta 2004 je bil sprejet Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS., št. 41/2004), ki ureja varstvo okolja pred obremenjevanjem kot temeljni pogoj za trajnostni razvoj in v tem okviru določa temeljna načela varstva okolja, ukrepe varstva okolja, spremljanje stanja okolja in informacije o okolju, ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, javne službe varstva okolja in druga z varstvom okolja povezana vprašanja.

Med cilje varstva okolja pa navaja:

- 1) preprečitev in zmanjšanje obremenjevanja okolja,
- 2) ohranjanje in izboljšanje kakovosti okolja,
- 3) trajnostna raba naravnih virov,
- 4) zmanjšanje rabe energije in večja raba obnovljivih virov energije,
- 5) odpravljanje posledic obremenjevanja okolja, izboljšanje porušenega naravnega ravnovesja in ponovno vzpostavljanje njegovih regeneracijskih sposobnosti,
- 6) povečanje snovne učinkovitosti proizvodnje in potrošnje ter
- 7) opuščanje in nadomeščanje uporabe nevarnih snovi (Zakon o varstvu okolja, Ur. l. RS., št. 41/2004).

2.4.2 Zakon o kmetijskih zemljiščih

Zelo perečo problematiko v zadnjem desetletju predstavlja pozidava najboljših kmetijskih zemljišč v Sloveniji, saj smo ena izmed držav v Evropski uniji, ki premore najmanj kvadratnih površin kmetijskih zemljišč na prebivalca. Na perečo problematiko opozarja tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (sedaj MKO).

Leta 2011 je bil sprejet nov Zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. l. RS., št. 71/2011), ki ureja varstvo kmetijskih zemljišč in njihovo upravljanje, tako da določa njihovo razvrstitev, rabo in obdelovanje, njihov predmet in zakup, agrarne operacije in skupne pašnike.

Cilji tega zakona so:

- 1) ohranjanje in izboljšanje pridelovalnega potenciala ter povečanje obsega kmetijskih zemljišč za pridelavo hrane,
- 2) trajnostno ravnanje z rodovitno zemljo,
- 3) ohranjanje krajine ter ohranjanje in razvoj podeželja (Zakon o kmetijskih zemljiščih, Ur. l. RS., št. 71/2011).

Žal pa smo ravno v tem času (julij, 2012) priče nestrokovni spremembi zakona, in sicer se ukinja oz. zmanjšuje odškodnina za spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč. Ta direktiva, uvedena komaj leta 2011, bo sedaj spet zmanjšana. Sprejetje spremembe zakona predstavlja veliko škodo, saj bo gradnja na kmetijskih zemljiščih še lažja, kot je sicer.

2.4.3 Zakon o prostorskem načrtovanju

Leta 2007 je bil sprejet Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS., št. 33/2007), ki prav tako zadeva problematiko povezano z omejenim prostorom, umeščanje novih dejavnosti in pozidavo najboljših kmetijskih zemljišč.

Zakon ureja prostorsko načrtovanje kot del urejanja prostora, tako da določa vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja ter postopke za njihovo pripravo in sprejem. Ta zakon ureja tudi opremljanje stavbnih zemljišč ter vzpostavitev in delovanje prostorskega informacijskega sistema. S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo tudi zahteve Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L, št. 197 z dne 21. 7. 2001, stran 30), ki se nanašajo na obveznost zagotavljanja kakovosti okoljskih poročil.

Cilj prostorskega načrtovanja je omogočiti skladen prostorski razvoj z obravnavo in usklajevanjem različnih potreb in interesov razvoja z javnimi koristmi na področjih varstva okolja, ohranjanja narave in kulturne dediščine, varstva naravnih virov, obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Posege v prostor in prostorske ureditve je treba načrtovati tako, da se omogoča:

- 1) trajnostni razvoj v prostoru in učinkovita in gospodarna raba zemljišč,
- 2) kakovostne bivalne razmere,
- 3) prostorsko usklajeno in med seboj dopolnjujočo se razmestitev različnih dejavnosti v prostoru,
- 4) prenovo obstoječega, ki ima prednost pred graditvijo novega,
- 5) ohranjanje prepoznavnih značilnosti prostora,
- 6) sanacijo degradiranega prostora,
- 7) varstvo okolja, naravnih virov ter ohranjanje narave,
- 8) celostno ohranjanje kulturne dediščine, vključno z naselbinsko dediščino,
- 9) zagotavljanje zdravega prebivalstva,

10) funkcionalno oviranim osebam neoviran dostop do objektov in njihova uporaba skladno z zakonom ter

11) obrambo države in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Prostorsko načrtovanje je v javnem interesu, žal pa se zadnja leta pri nas v praksi to ne pozna (Zakon o prostorskem načrtovanju, Ur. l. RS., št. 33/2007).

3 METODE

Metode dela lahko v grobem razdelimo na obsežno terensko delo in v drugem delu na analiziranje in ovrednotenje zbranih rezultatov skupaj z ustrezno literaturo ter pregledom relevantne zakonodaje.

3.1 Študij literature in drugih virov na temo degradiranih območij

Po uvodnem delu smo začeli s študijem in pregledom literature DO v 14-ih občinah Savinjske statistične regije (za potrebe projekta smo evidentirali DO v 14-ih občinah Savinjske regije), temu je sledilo spoznavanje nove terminologije na tem področju, pregled prostorskih planov občin ter priprava kontaktov odgovornih oseb na občinah (Oddelek za okolje in prostor).

3.2 Potek popisa degradiranih območij

Glavnino dela je predstavljal natančen popis DO. Ker smo morali zaradi skupnega nacionalnega projekta vsi uporabiti enak način dela, je bil popis natančno predpisan in voden. Izpostaviti velja:

- Izobraževanje o uporabi in vnosih podatkov v Geopedio – Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je potekalo izobraževanje na temo sodelovanja pri projektu Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije. Seznanili in izobrazili smo se s formalnostmi, ki jih je bilo potrebno poznati za nemoten potek nadaljnjega dela. V okviru izobraževanja so nas informirali z nameni in cilji projekta ter nam pripravili predstavitev vnosnega obrazca, predstavitev programa Geopedia, predstavitev vnosa podatkov in predstavitev metodologije priprave poročil. Sledil je seminar oziroma izobraževanje o varstvu pri delu.
- Terensko delo (sestanki na občinah in ogled degradiranih območij) – Sogovornikom na občinah smo predstavili namen in cilje projekta ter nabor DO, ki so primerna za izhodišče projekta. Sestankom na občinah je sledil ogled terena, kjer smo izpolnili evidenčne liste (nekaj podatkov za izpolnitev listov smo pridobili na občini), fotografirali DO in območja vrisali v karto. Podatke o tipu, stanju opuščeni, obstoječi infrastrukturi, dejanski in namenski rabi, lastništvu, številu zaposlenih ter predvidenih načrtih na območju DO smo pridobili na sestankih na občini.
- Popis in fotografiranje DO na terenu – Na koncu sem vsako DO tudi obiskala na terenu, ga vrisala v karto ter popisala še vse preostale njegove značilnosti in območje tudi fotografirala.

3.3 Vnos podatkov in popisanih območij v skupni sistem – Geopedio

Vse terenske rezultate smo prenesli v posebno aplikacijo (v okviru izvajanja prakse), v nadaljevanju pa smo podatke ustrezno obdelali in dopolnili za potrebe lastne diplomske naloge.

Uporaba aplikacije Geopedia je omogočila sistematičen vnos vseh DO v enotni sistem, vzporedno pa smo v že pripravljeno tabelo vnesli vse podatke za posamezno DO skupaj s fotografijo.

3.4 Priprava in izvedba anketiranja

Med prebivalstvom sem izvedla anketiranje, in sicer sem med naključno izbrane anketirance razdelila 40 anketnih vprašalnikov o ustreznosti načrtovane rabe na območju propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina, njihovem strinjanju z načrti občine, investitorja, predlogih ter pridobivanje in preverjanje informacij. Anketirance sem izbirala naključno v posameznih naseljih občine.

Anketiranje se je izvajalo v času od 12. 03. 2012 do 28. 03. 2012, in sicer na območju občine Rogaška Slatina (v naseljih Tekačevo, Kostrivnica, Podplat, Topole in v mestu Rogaška Slatina).

Anketni vprašalnik vsebuje devet vprašanj. Prvo vprašanje je ponujalo alternativno možnost odgovora (DA, NE), v primeru izbire odgovora ne, je bilo v nadaljevanju zastavljeno odprto vprašanje. Prav tako sta drugo in četrto vprašanje ponujala alternativna odgovora (DA, NE). Pri tretjem, osmem, in devetem vprašanju so imeli anketiranci na razpolago določeno število možnih odgovorov. Peto vprašanje je ponujalo določeno število možnih odgovorov, ki jih je bilo potrebno rangirati od 1 (manj potrebno) do 5 (najbolj potrebno). Šesto vprašanje je bilo odprtega tipa, pri sedmem pa je bilo treba obkrožiti spol anketiranca.

S pomočjo anketnih vprašanj, sem predvsem želela izvedeti, ali je okoliško prebivalstvo seznanjeno z informacijo o izgradnji centra namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam na območju propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina in o nujnosti le-tega (anketa v prilogi).

4 REZULTATI

4.1 Kratka predstavitev območja preučevanja – Savinjske statistične regije

Savinjska statistična regija je naravnogeografsko zelo raznolika. Obsega pretežno z gozdom porasel in turistično privlačen alpski svet Zgornje Savinjske doline in tudi dela Kamniško-Savinjskih Alp, rodovitno Spodnjo Savinjsko dolino z ugodnimi razmerami za hmeljarstvo, obdelano Kozjansko gričevje ter Velenjsko kotlino z nahajališči lignita, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije. Podjetja v Savinjski regiji predstavljajo dobro desetino vseh slovenskih podjetij in ustvarijo desetino prihodkov vseh podjetij v državi (Medmrežje 4: www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2012.pdf).

Savinjska statistična regija je ena izmed dvanajstih statističnih regij v Republiki Sloveniji. Sestavlja jo triintriideset občin s središčem regije v Mestni občini Celje.

V samem mestnem jedru Celja se je v prvih povojnih desetletjih število prebivalstva zmanjševalo, hitro pa so naraščala obrobna naselja oziroma predmestja. Načrtovalci prostorskega razvoja so se že zgodaj srečali s problemi prekomerne onesnaženosti zraka, predvsem na njegovem vzhodnem obrobju. Pred nastankom prvih industrijskih obratov sredi prejšnjega stoletja mesto ni imelo pomembnejših in večjih obrtnih delavnic, ki bi že takrat onesnaževale okolje. Razvoj industrije, ki ima v Celju že stoletno tradicijo, je pospeševala predvsem izjemno ugodna prometna lega (Špes, 1998).

Osnovni cilj Savinjske regije je že zapisan in sprejet v dolgoročnem regionalnem razvojnem programu do leta 2013, nanaša pa se na preprosto namero, da se bo Savinjska regija do takrat poskušala uvrstiti v skupino najrazvitejših evropskih regij. Kot dobro iztočnico za razvojni zagon regije so sprejeli na štirih programskih sklopih temelječe razvojne projekte, ki se dolgoročno kažejo v postopni gradnji nekaj industrijskih con, postavljanju tehnoloških centrov in ustanov za hitrejši tehnološki razvoj regije, obnovi virov energije ter razvoju turizma, ki bo podprt z mrežo obnovljenih objektov kulturne dediščine (Stamejčič, 2003).

4.2 Izhodišča in kriteriji za popis degradiranih območij

Namen projekta je bil definiranje in analiza stanja degradiranih površin v Sloveniji. Teoretično-metodološka opredelitev pojma in celovito definiranje kriterijev za opredelitev in tipizacija degradiranih površin v Sloveniji še niso bile izvedene. Izvedba popisa, opis, analiza obstoječih degradiranih območij ter zasnova »inventarja« oziroma podatkovnega sloja degradiranih območij naj bi v prihodnje predstavljali orodje za prostorsko usmerjanje bodočih investicij in umeščanje gospodarskih dejavnosti.

Rezultati projekta bodo predstavljali pomemben doprinos k iskanju ustreznih in slovenskim razmeram prilagojenih rešitev za trajnostni razvoj in varovanje okolja. Potreba in pomen reševanja oziroma sanacija obravnavanih oblik onesnaževanja in onesnaženosti okolja ima podporo in podlage v številnih mednarodnih in domačih strokovnih poročilih, strategijah, programih itd (Interno gradivo UL FF, Oddelek za geografijo, 2012).

Vrste DO, ki smo jih evidentirali:

- industrijska območja,
- rudarska območja, jalovišča,
- vojaška območja,
- transportne in druge infrastrukturne površine in objekti.

Dodatno za potrebe diplomske naloge pa še:

- območja pridobivanja mineralnih surovin/gradbenega materiala (kamnolomi, peskokopi, glinokopi, gramoznica),
- kmetijska območja in objekti (npr. farme),
- odlagališča odpadkov (komunalnih, gradbenih),
- športna in rekreacijsko turistična območja (opuščena ali neracionalno izkoriščena).

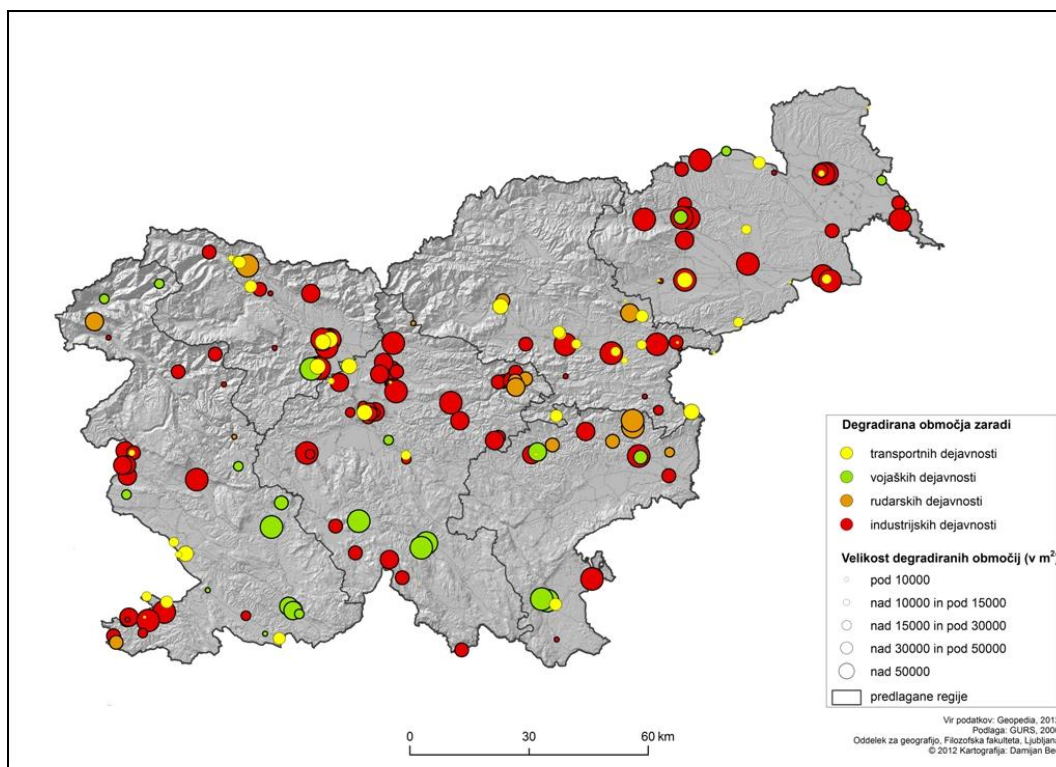
Kriteriji za opredelitev DO, ki smo jih evidentirali so sledeči:

- dejavnost, ki je degradacijo povzročila je opuščena,
- dejavnosti na degradiranem območju so delno prisotne (prostori/objekti/stavbe so neracionalno uporabljene),
- minimalna površina evidentiranih degradiranih območij je 0,5 ha.

Kot poglobitveni problem številnih slovenskih občin se je izkazalo pomanjkanje strokovnjakov, ki bi sproti, celovito in kakovostno reševali problematiko degradiranih območij. Opazen je tudi razkorak med občinami pri opredeljevanju degradiranosti in degradiranih območij. Zato je tudi pri razgovorih na občinah prihajalo do razlik v kakovosti podajanja informacij in razumevanju preučevane problematike, čeprav se večina občin srečuje s podobnimi problemi, povezanimi z degradacijo okolja (Cvahte in Snoj, 2011).

4.3 Stanje degradiranih območij na nivoju Slovenije

Za potrebe projekta smo obiskali vseh 211 občin Republike Slovenije, vendar v kar 129-ih občinah nismo evidentirali degradiranih območij, ki bi ustrezala našim kriterijem. V skupno 82 občinah smo evidentirali 194 degradiranih območij. Evidentirana degradirana območja skupaj obsegajo približno 979 ha (Interno gradivo, UL FF, 2012).

Slika 1: Prikaz DO na območju Slovenije

Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

Na območju celotne Slovenije je največ degradacije povzročila industrijska dejavnost. Največ industrijskih DO je nastalo v času 90. let predvsem kot posledica denacionalizacije podjetij in neustrezne prilagoditve novim razmeram na trgu po osamosvojitvi Slovenije.

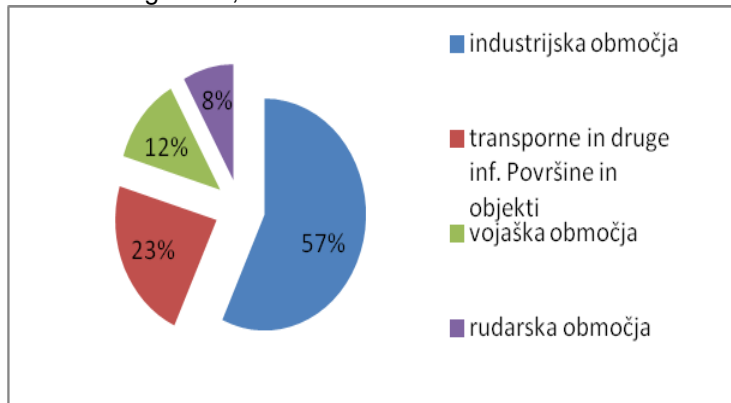
Preglednica 1: Število DO glede na tip degradacije na celotnem območju Slovenije

Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

Industrijska območja	112
Transportne in druge inf. površine in objekti	45
Vojaška območja	24
Rudarska območja	16

Grafikon 1: Število DO glede na tip degradacije na celotnem območju Slovenije

Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

Glede na tip degradiranih območij smo na območju Slovenije evidentirali 112 industrijskih (57 %), 45 transportnih (23 %), 24 vojaških (12 %) in 16 rudarskih območij (8 %).

Preglednica 2: Površina in št. DO glede na lastništvo

Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

Slovenija	javno	mešano	zasebno	neznano	Skupaj
Površina DO (ha)	149,36	262,33	457,69	109,63	979,01
Število DO	31	48	100	12	194

Na območju celotne Slovenije, glede na površino in število, v presežku prevladuje število DO, ki so v zasebnem lastništvu. Najmanj je evidentiranih območij, katerih lastništvo je neznano.

Od skupno 194-ih evidentiranih območij na območju celotne Slovenije je kar 81 območij, ki so povsem opuščena. Potrebno je izpostaviti 57 delno opuščeni območij z novo dejavnostjo. Podatek predstavlja vzpodbudno informacijo, da se na evidentiranih DO pojavljajo investitorji, ki že vlagajo v obnovo oz. nov pričetek dejavnosti.

V Savinjski regiji je bilo za projekt upoštevanih skupno 26 DO. Relativno nizko število je posledica evidentiranja območij, ki so velika 0,5 ha ali več. Omenjeno območje vsebuje veliko število DO, ki so manjša, vendar ne sodijo v nacionalno evidenco projekta. Prav te podrobne podatke pa sem upoštevala pri analizi na nivoju vzhodne Savinjske statistične regije.

4.4 Degradirana območja po občinah vzhodne Savinjske statistične regije

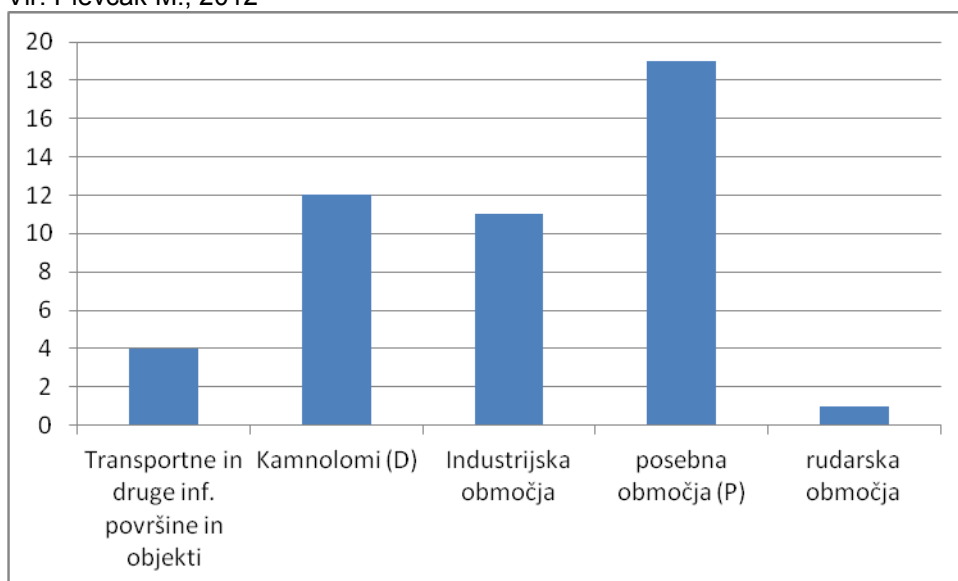
Na območju Savinjske statistične regije je popisovanje DO potekalo natančneje. Zajeli smo širši nabor območij, kot so zapuščeni objekti kulturne dediščine, hoteli, gostinski objekti, opuščene šole, vile ipd. Omenjena območja smo označili kot Posebna območja. Zmanjšali smo kriterij površine, in sicer pod 0,5 ha. Evidentirali smo tudi kamnolome.

Savinjska statistična regija zajema skupno 33 občin, v katerih je bilo skupno evidentiranih 62 DO.

Naša raziskava je obravnavala 14 občin vzhodne (v nadaljevanju V) Savinjske statistične regije, in sicer občina Bistrica ob Sotli, Mestna občina Celje, občina Dobje, občina Kozje, občina Laško, občina Podčetrtek, občina Radeče, občina Rogaška Slatina, občina Rogatec, občina Slovenske Konjice, občina Šentjur, občina Šmarje pri Jelšah, občina Štore in občina Žalec.

Grafikon 2: DO v 14-ih občinah V Savinjske statistične regije

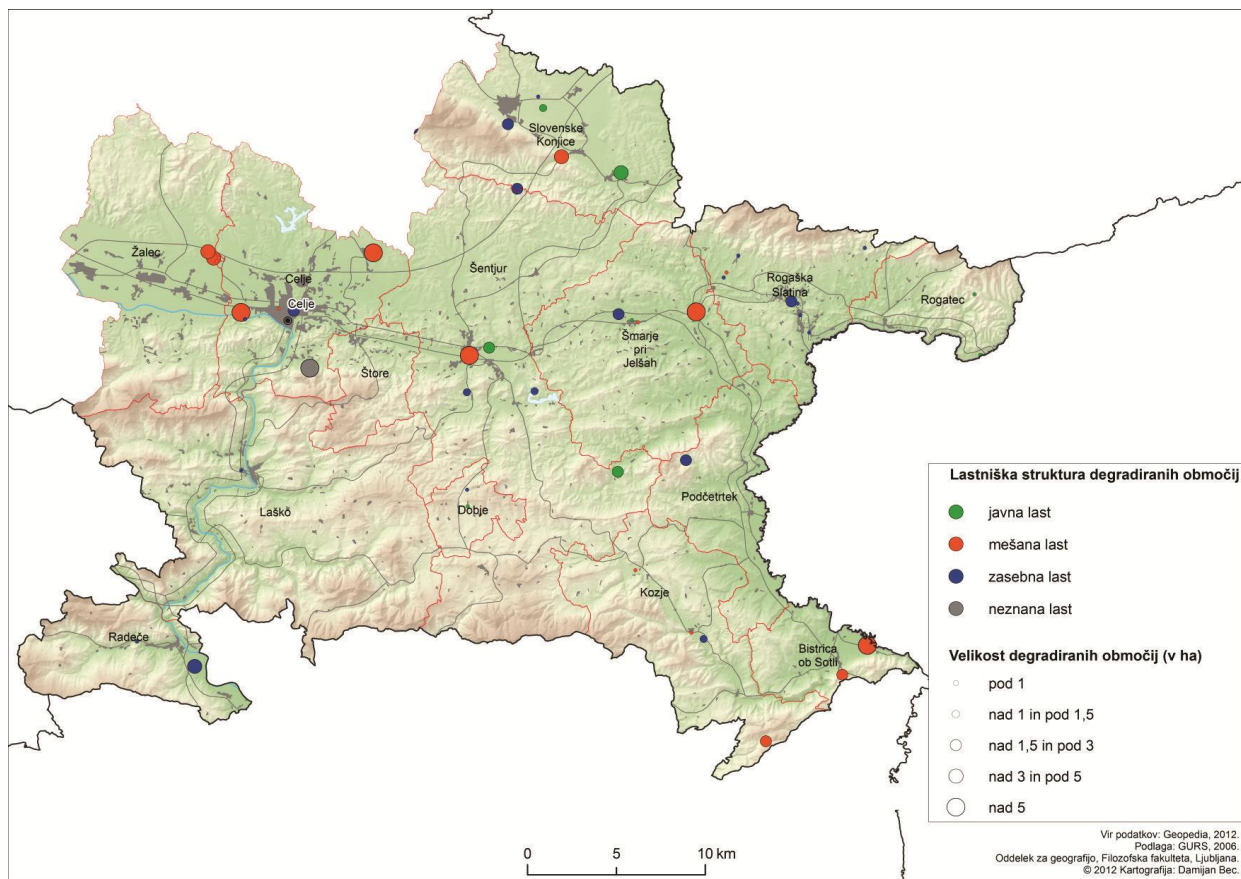
Vir: Plevčak M., 2012

Na območju 14-ih občin vzhodne Savinjske statistične regije sem skupno popisala 47 DO, od teh v velikem presežku prevladujejo t. i. posebna območja, katerih sem skupno evidentirala 19. Kot rudarsko območje je na obravnavanem območju zabeleženo le eno.

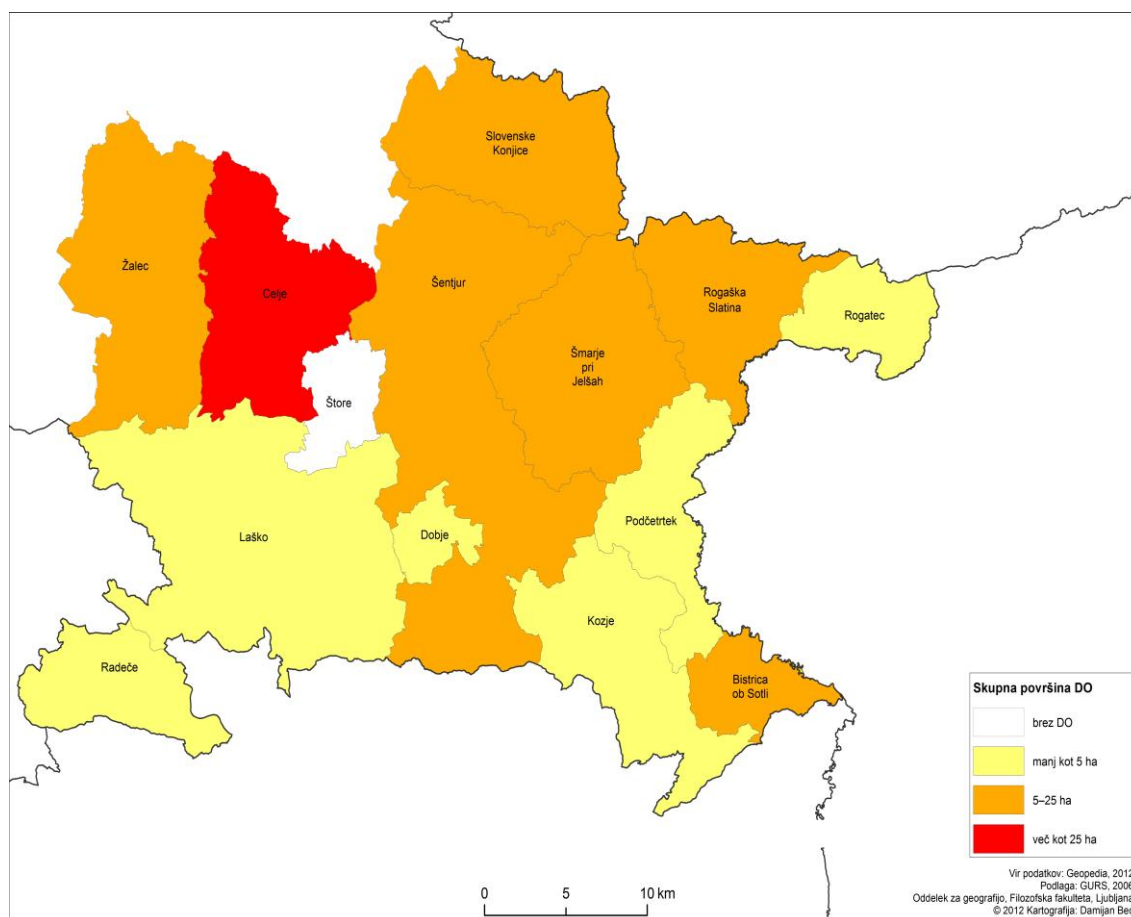
Lastništvo DO predstavlja največji omejitveni dejavnik za bodoče načrte nekega območja. Beležili smo javno, mešano, zasebno ali neznano lastništvo. Po površini prevladujejo DO, ki so v mešanem lastništvu.

Celje, ki je središče Savinjske statistične regije, skupno zajema več kot 25 ha DO. Menim, da je zaradi koncentracije velikih industrijskih, storitvenih, gostinskih ipd. dejavnosti največja nasičenost DO ravno na območju Celja. Občine Žalec, Slovenske Konjice, Šentjur, Rogaška Slatina, Šmarje pri Jelšah in Bistrica ob Sotli skupno zajemajo od 5 do 25 ha DO. V občinah Radeče, Laško, Dobje, Kozje, Podčetrtek in Rogatec sem evidentirala DO, ki skupno zajemajo manj kot 5 ha. Občina Štore kot DO, ki bi sodilo v naš spekter, ni izpostavila območja.

Slika 2: Lastniška struktura DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije

Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

Slika 3: Površina DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije
Vir: Interno gradivo, UL FF 2012

4.5 Degradirana območja po posameznih preučevanih občinah

4.5.1 Občina Bistrica ob Sotli

Občina Bistrica ob Sotli je del Savinjske statistične regije. Meri 31 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 173. mesto. Naravnogeografsko podobo občine zaznamujejo Kozjansko ter reki Bistrica in Sotla. Zaradi izjemne naravne in kulturne dediščine je celotna občina vključena v Kozjanski regijski park (Medmrežje 5: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=5>).

V občini Bistrica ob Sotli prebiva 1431 prebivalcev, gostota naseljenosti je 46,2 prebivalca na km² (Medmrežje 6: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

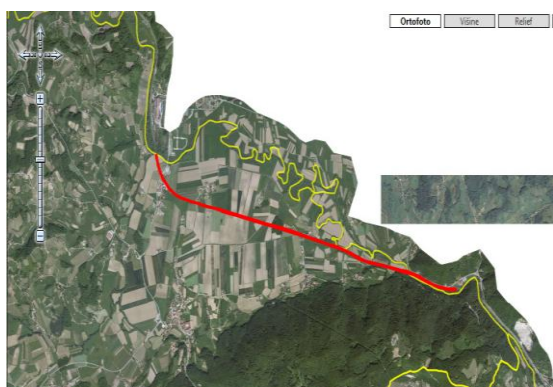
V občini Bistrica ob Sotli sem kot degradirana območja evidentirala:

Opuščena železniška proga, ki po kriterijih spada med transportne in druge infrastrukturne površine. Železniška proga je povsem opuščena, v mešanem lastništvu Slovenskih železnic ter Republike Slovenije. Površina obravnavanega območja je 5,34 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča) in drugo (opuščena železnica), namenska raba pa ostalo območje. Načrtovana je ponovna oživetev proge, ampak primanjkuje finančnih sredstev. Občina Bistrica ob Sotli na to zapuščeno območje nima vpliva, saj ni niti lastnik niti financer. Opuščeni tiri železniške proge se nahajajo tik ob meji s Hrvaško. Ti so vidni, vendar na nekaterih predelih zaraščeni z visoko travo. Neaktivna železniška proga predstavlja negativen prispevek k uporabi javnega železniškega prometa.

Slika 4: DO v občini Bistrica ob Sotli (opuščena železniška proga)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 5: Vris DO opuščene železniške proge v občini Bistrica ob Sotli na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Čehovec, ki sem ga evidentirala pod D (kamnolomi) in po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin. Kamnolom je povsem opuščen. Površina obravnavanega območja je 2,79 ha. Nahaja se v mešanem lastništvu (zasebno in javno). Po informacijah odgovornih oseb na občini potekajo razgovori s podjetnikom, ki si že pridobiva dokumentacijo, saj želi kamnolom sanirati. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba pa je območje pridobivanja mineralnih surovin. Kamnolom potencialno ne ogroža okolja, predstavlja pa veliko vizualno degradacijo okolja. Dostop do kamnoloma ni utežen, saj se nahaja ob glavni asfaltni cesti in do njega vodi makadamska cesta.

Slika 6: DO v občini Bistrica ob Sotli (kamnolom Čehovec)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.2 Mestna občina Celje

Celje, največje mestno naselje, je nastalo na skrajnem vzhodnem obrobju ravnine, na pomembnem strateškem in prometnem vozlišču ter na velikem sotočju alpskih in predalpskih hudourniških rek, ki še danes pogosto poplavlja (Belec idr. 1999).

Občina sodi med večje slovenske občine in ima tudi status mestne občine. Meri 95 km² (Medmrežje 6: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebinsa.aspx?leto=2011&id=16>).

V občini Celje prebiva približno 48556 prebivalcev, gostota naseljenosti je 512,0 prebivalca na km² (Medmrežje 7: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V Mestni občini Celje sem kot degradirana območja evidentirala:

IGM Medlog, ki po kriterijih spada med industrijska območja. Podjetje, ki je v mešanem lastništvu, je delno opuščeno s staro dejavnostjo. Prostori so le delno aktivni, podjetje Gramat pa je sedaj največji uporabnik le-teh. Prvotna napaka se pojavi že v sami izgradnji podjetja, saj le-to ni urejeno po vseh zahtevanih standardih (v prostore podjetja bi morala biti speljana železniška proga). Prostori so opremljeni z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 8,50 ha. V neposredni bližini podjetja se nahaja stavba Srednje vrtnarske šole, mimo katere vodijo sprehajalne poti, zato je umestitev podjetja v prostor zelo nesmiselna. Celotno območje je precej onesnaženo in prašno. Po besedah odgovornih oseb na občini bo potrebno sprejeti odločitev, ali se bo območje razvijalo v industrijsko območje ali v območje s športnimi aktivnostmi. Dostop do podjetja je urejen po asfaltni cesti. Območje je omejeno z ograjo in cesto.

Slika 7: DO v Mestni občini Celje (IGM Medlog)

Vir: Plevčak M., 2011

Glazija je območje, ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Le-to je prišlo v last občine, naredili so parkirna mesta. Menim, da je parkirni prostor dober izkoristek obravnavanega območja, saj se v neposredni bližini območja nahaja Šolski center Lava. Nekaj objektov na tem območju je še močno dotrajanih, sanacija ne pride v poštev. Objekti na območju ZN Glazija so opremljeni z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo, kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 0,48 ha. Prostorski akt govori, da bi naj to območje spadalo k Šolskemu centru Lava, naredili bi naj igrišča. Območje je v mešanem lastništvu (javno in v manjšem delu tudi zasebno). Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti, območje je omejeno s cesto, na drugi strani je brez meje.

Slika 8: DO v Mestni občini Celje (Glazija)

Vir: Plevčak M., 2011

Območje Srce-Sever, ki po kriterijih spada med industrijska območja, je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod, kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih in proizvodnih dejavnosti. Zgradbe so bile prvotno namenjene izvajanju centralnih dejavnosti (to območje je bilo v lasti Merkurja, prostori so bili namenjeni za trgovine, Kovinotehna je imela skladišče premoga). Po informacijah odgovornih oseb na občini bi se naj v teh prostorih izvajale študijske dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 1,95 ha. Sedaj ti prostori niso v funkciji že več kot eno desetletje, gre za degradirano območje tako iz vizualnega kot namenskega vidika. Zgradbe so močno dotrajane. Dostop do območja je možen po asfaltni cesti. Kot pozitivno opazko iz ogleda terena bi omenili postavitve objektov v naravi, saj se v neposredni bližini objektov nahajata tako avtobusna kot železniška postaja. Poleg ograje in ceste bi kot omejenost navedla tudi železniške tirnice. Območje je v zasebnem lastništvu.

Slika 9: DO v Mestni občini Celje (Srce-Sever)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 10: DO Srce-Sever v občini Mestni občini Celje na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Petriček, ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Gre za povsem opuščeno gostinsko turistično-rekreacijsko območje. Območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje zelenih površin in ostala območja. Površina obravnavanega območja je 0,33 ha. Cesta do gostinsko turistično-rekreacijskega območja Petriček pelje tik ob reki Savinji in je na nekaterih predelih nekoliko dotrajana, tako da bi bila v primeru oživitve turizma na tem območju potrebna razširitev kot tudi sanacija ceste. Stavba na tem območju je popolnoma dotrajana, sanacija je brezpredmetna. Destinacija je zelo primerna za športno-turistične namene, zato bi bila investicija v to območje zelo dobra. Območje je na eni strani omejeno s cesto, na drugi strani pa ga omejuje travnata površina. Lastništvo je postalo zasebno v postopku denacionalizacije, tako da občina nima vpliva na razrešitev tega območja.

Slika 11: DO v Mestni občini Celje (Petriček)

Vir: Plevčak M., 2011

Območje glinokopov, ki po kriterijih spada med rudarska območja. Obravnavano območje je povsem opuščeno in je v mešanem lastništvu. Glinokopi niso popolnoma rekultivirani. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča,...) in odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Po informacijah odgovornih oseb na Oddelku za okolje in prostor bi naj na območju glinokopov zasebnik gradil trgovske centre, vendar se pojavljajo težave z infrastrukturo, saj se območje nahaja v suburbanem območju, dostop do katerega je omogočen po utrjeni makadamski poti. Območje je na eni strani omejeno s cesto, na drugi strani ga omejujejo drevesa. Površina obravnavanega območja je 8,25 ha.

Slika 12: DO v Mestni občini Celje (območje glinokopov)

Vir: Plevčak M., 2011

Kamolom v Zagradu, ki po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamolomi). Kamnolom, katerega lastništvo ni znano, ne obratuje in je povsem

opuščen. Površina obravnavanega območja je 6,92 ha. Območje ni sanirano, vendar so dolgoročne usmeritve usmerjene v sanacijo in nato pogozditev terena. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Dostop do kamnoloma je utežen, zaradi grmičevja, ki ga obdaja. Kot negativno opazko iz ogleda terena je vredno omeniti, da se na območju nahajajo črna odlagališča odpadkov. Kamnolom je omejen z drevjem.

Slika 13: Vris DO kamnolom v Zagradu v Mestni občini Celje na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.3 Občina Dobje

Občina zavzema svet med Bohorjem in Konjiško goro v vzhodnem delu Posavskega hribovja. Pokrajinsko podobo območja zaznamujejo predvsem dolina Dobjanskega potoka, ribniki Prosečno in Veliko Brdo. Meri 18 km². Po površini se občina Dobje uvršča na 200. mesto

(Medmrežje 8: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=27>).

V občini Dobje prebiva približno 973 prebivalcev, gostota naseljenosti je 55,8 prebivalca na km² (Medmrežje 9: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

Občina Dobje je bila ustanovljena leta 1998, sestavlja jo 13 manjših naselij. Kot samostojna občina lažje kandidira na različnih razpisih in tako korak za korakom napreduje in se razvija. Industrijskih obratov na tem območju ni bilo nikoli. Občani se v veliki meri zaposlujejo v Celju, Šentjurju in Sevnici. Največje okoljsko breme jim predstavljajo lokalni obrtniki s svojimi odlagališči na lastnem ozemlju.

V občini Dobje sem kot degradirana območja evidentirala:

Stara šola, ki sem jo evidentirala kot posebno območje, je v lasti občine in že več kot dve desetletji ni v uporabni funkciji. Posledično je zgradba v slabem stanju, potrebna celovite obnove. Prostori so opremljeni z vso ustrežno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,13 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je stavbno zemljišče za območje centralnih dejavnosti. Stavba je že v fazi preobražanja, saj tamkajšnje mladinsko društvo uporablja določene prostore za srečanja, tako se območje uvršča med delno opuščena območja z novo dejavnostjo. Občina si prizadeva prostore zapuščene šole v celoti sanirati in odpreti turistično-kulturni center. Dostop do območja ni utežen, saj se zgradba nahaja tik ob glavni cesti, ki vodi skozi občino. Območje je omejeno s cesto in ograjo.

Slika 14: DO v občini Dobje (Stara šola)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 15: Vris DO Stara šola v občini Dobje na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Suho, ki po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). Gre za območje lokalnega kamnoloma, ki že več kot štiri desetletja ni v funkciji (popolnoma zapuščen) in je v zasebnem lastništvu. Površina obravnavanega območja je 0,18 ha. Do območja vodi utrjena makadamska cesta, tako da z dostopom ni težav. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Za evidentirano DO so že bile predvidene sanacije, ampak so pri pripravi načrta sanacije naleteli na težavo. Ugotovili so namreč, da se za skalami nahaja brezno in so zadevo za opustili. Kamnolom, ki že več desetletji ni v uporabi, se zarašča, tako da je njegov vpliv na okolje še komaj viden.

Slika 16: DO v občini Dobje (kamnolom Suho)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.4 Občina Kozje

Občino naravnogeografsko zaznamuje gričevnato hribovito območje v vzhodnem delu Slovenije. Skoraj celotno območje te občine spada v regijski Kozjanski park; ta skrbi, da se ohranja in oživlja naravna in kulturna dediščina.

Občina meri 90 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 80. mesto (Medmrežje 10: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=71>).

V občini Kozje prebiva približno 3239 prebivalcev, gostota naseljenosti je 36,1 prebivalca na km² (Medmrežje 11: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

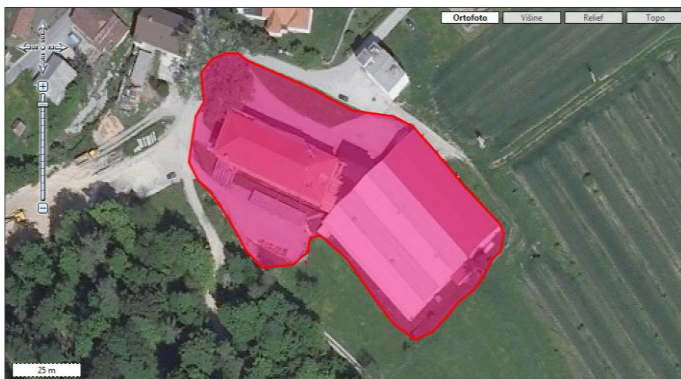
V občini Kozje sem kot degradirana območja evidentirala:

Tovarna Mont, ki po kriterijih spada med industrijska območja. Lastnik tovarne je Kozjanski park. Tovarna Mont je uradno v stečaju od leta 2005. Prostori tovarne so delno opuščeni z novo dejavnostjo, saj se v bivših skladiščih Monta nahaja nova obrtna dejavnost, ki je v lasti zasebnika (proizvodnja plastike za avtomobilsko industrijo). Površina obravnavanega območja je 0,62 ha. Na občini nimajo podatka o številu zaposlenih v sedanji obrti. Tovarna je opremljena z vso ustrezno infrastrukturo (električno energijo, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Odprtje nove ali oživitve stare industrije na tem območju v prihodnosti ni predvideno, v načrtu pa imajo preureditev prostorov bivše tovarne Mont v upravo Kozjanskega parka. Tovarna Mont se nahaja v centru, v neposredni bližini občinske stavbe. Dostop je možen po asfaltni cesti. Kot negativno opazko iz ogleda terena bi omenila ravno postavitve tovarne v okolje, saj menim, da je zaradi te centralistične umestitve in ozkih cest v kraju dostop z večjimi prevoznimi sredstvi utežen. Tovarna je v relativno dobrem stanju, a kljub temu potrebna sanacije določenih delov stavbe. Območje je omejeno s cesto in ograjo.

Slika 17: DO v občini Kozje (tovarna Mont)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 18: Vris DO tovarna Mont v občini Kozje na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Mrtev kanal (s pripadajočim zemljiščem), ki po kriterijih spada med industrijska območja. Pred leti je bila na tem območju zajčja farma. V nekaterih prostorih prvotne opuščene dejavnosti ima trenutno prostore podjetje, ki proizvaja invalidske pripomočke, tako da se glede na kriterije območje uvršča med delno opuščena območja z novo dejavnostjo. Prostori bivše farme so opremljeni z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,99 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer je dejanska raba pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...) in travniške površine, namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Na občini nimajo podatka o številu zaposlenih v sedanjih obrti. Objekt z zemljiščem se nahaja vzporedno ob glavni asfaltni cesti, tako da z dostopom ni težav. Območje je v mešanem lastništvu. Na pripadajočem zemljišču je bilo pred več kot dvema desetletjema odlagališče odpadkov, ki pa še danes ni sanirano. Območje so nasipali z zemljo in ga preobrazili v travnato površino, tako da ne sanirano območje predstavlja veliko grožnjo podtalnici, ki teče pod zemljiščem.

Slika 19: DO v občini Kozje (Mrtev kanal)

Vir: Plevčak M., 2011

Steklarna Rogaška – obrat Kozje, ki po kriterijih spada med industrijska območja, je povsem opuščeno območje. Objekt s parkiriščem se nahaja vzporedno z glavno cesto, tako da je dostop možen. Objekti so precej dotrajani, zato bi bila potrebna celovita sanacija, če bi želeli vzpostaviti novo dejavnost. Površina obravnavanega območja je 1,31 ha. Po najnovejših informacijah odgovornih oseb na občini Kozje je podjetje, ki je bilo do nedavnega v lasti Steklarne Rogaška Slatina, kupil zasebnik, ki bo širil svojo obrt. Menim, da bo ponovna oživitev tovarne velika pridobitev za občino Kozje v veliki meri zaradi pridobitve novih delovnih mest kot tudi zaradi sanacije objekta, ki v sedanjem stanju predstavlja vizualno degradacijo v okolju. Tovarna je ustrezno opremljena z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter

sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Območje je omejeno s cesto in ograjo.

Slika 20: DO v občini Kozje (Steklarna Rogaška – obrat Kozje)

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Rakonca 1 in 2, po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). V obravnavi sta dva kamnoloma od tega je eden popolnoma opuščen, drugi je v saniranju. Površina obravnavanega območja je 1,73 ha. Zaradi sanacije prihaja do plazenja, podiranja dreves ipd. Občina ima v prihodnosti predvideno sanacijo obeh kamnolomov in nato pogozditev. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Kamnoloma sta v mešanem lastništvu Republike Slovenije in zasebnikov. Dostop do njiju je možen. Na eni strani je območje omejeno s cesto, na drugi strani pa je brez meje.

Slika 21: DO v občini Kozje (kamnolom Rakonca 1 in 2)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.5 Občina Laško

Občina leži ob spodnjem toku reke Savinje, ki deli predalpsko Posavsko hribovje na zahodni in vzhodni del. Občani vidijo prihodnost občine predvsem v turizmu in gospodarskih dejavnostih, ki se nanj navezujejo. Meri 198 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 26. mesto

(Medmrežje 12: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebinska.aspx?leto=2011&id=78>).

V občini Laško prebiva približno 13526 prebivalcev, gostota naseljenosti je 68,6 prebivalca na km² (Medmrežje 13: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Laško sem kot degradirano območje evidentirala:

Tovarna Volna (tekstilna tovarna), ki po kriterijih spada med industrijska območja, je v zasebnem lastništvu. Prostor propadle tekstilne industrije Volna so delno opuščeni z novo dejavnostjo in oskrbljeni z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer je dejanska raba pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 0,70 ha. V podjetju v manjši meri poteka dejavnost (poslovni prostori zasebnikov). Dostop do obravnavanega evidentiranega območja je urejen z asfaltno cesto. Tovarna je omejena s cesto in ograjo. Kot negativno opazko iz ogleda terena bi omenila postavitve tovarne v okolico. Tovarna stoji na hribu, do nje pelje ozka asfaltna cesta, poleg tega v okolici tovarne ni veliko prostora za parkirna mesta. To stanje označujem kot negativno, tako da bi bila investicija v infrastrukturo primarnega pomena, v primeru če bi prišlo do zanimanja o ponovni vzpostavitvi industrije.

Slika 22: DO v občini Laško (tovarna Volna)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 23: Vris DO tovarna Volna v občini Laško na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.6 Občina Podčetrtek

Obmejna občina s Hrvaško je izrazito turistična. Nosilec glavne turistične ponudbe so Terme Olimia, poleg njih so pomembni še samostan in lekarna Olimje ter vinogradniška in kletarska ponudba vinorodnega območja. Meri 61 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 113. mesto

(Medmrežje 14: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=121>).

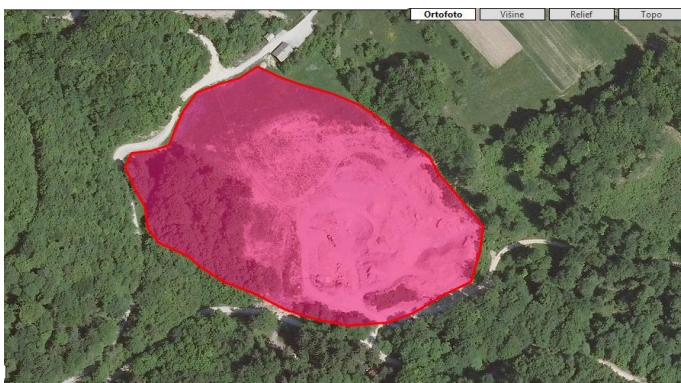
V občini Podčetrtek prebiva približno 3325 prebivalcev, gostota naseljenosti je 54,9 km² (Medmrežje 15: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Podčetrtek sem kot degradirano območje evidentirala:

Kamnomolom v Olimju, po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnomoli), je v zasebnem lastništvu. Kamnomolom je delno opuščen z staro dejavnostjo. Površina obravnavanega območja je 2,71 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer je dejanska raba odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Kamnomolom je v postopku zapiranja. Obstoječa dejavnost potencialno ne ogroža okolja, zaradi aktivnega izkoriščanja kamnomoloma pa prihaja do intenzivnega krčenja gozda. Dostop do kamnomoloma je možen po asfaltirani cesti. Območje je omejeno s cesto in potokom. Poleg tega, da kamnomoli kazijo pogled na naravo, je v neposredni bližini kamnomoloma v Olimju Dežela pravljič in domišljije, kar »potisne« kamnomolom v še večjo degradacijo okolja.

Slika 24: DO v občini Podčetrtek (kamnomolom v Olimju)
Vir: Plevčak M., 2011

Slika 25: Vris DO kamnomolom v Olimju v občini Podčetrtek na ortofoto posnetku
Vir: Plevčak M., 2011

4.5.7 Občina Radeče

Občina Radeče se nahaja v Posavskem hribovju in je zaznamovana tudi z reko Savo, nekdanj pomembno prometno potjo. Splavarjenje in oglarjenje sta bili pomembni dejavnosti, danes pa imata predvsem turističen pomen. Meri 52 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 129. mesto (Medmrežje 16: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto2011&id=133>).

V občini Radeče prebiva približno 4471 prebivalcev, gostota poseljenosti je 85,5 prebivalca na km² (Medmrežje 17: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Radeče sem kot degradirana območja evidentirala:

Posestvo KPD DOB, ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Gre za povsem opuščeno območje nekdanjega zapora Dob (skupaj z vsemi infrastrukturnimi objekti, farme). V času denacionalizacije je obravnavano območje prišlo v last Cerkev (Družba hčera krščanske ljubezni Sv. Ignacija Paveljskega). Posestvo je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 3,26 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), njive, vrtovi in travniške površine, namenska raba so najboljša kmetijska območja. Občina nima vpliva oz. nadzorne funkcije nad posestvom. Obravnavano območje KPD DOB se nahaja ob glavni asfaltni cesti, dostop je omogočen. Omejeno je s cesto in polji. Stavbe s pripadajočim posestvom se razprostirajo na dokaj veliki površini in so v slabem razpadajočem stanju. Lokacija posestva je dobra, saj na eni strani ponuja dobro omogočeno dostopnost, na drugi strani pa so polja na ravnih površinah, kar je pozitivna stran obdelovanja kmetijskih površin. Razpadajoče posestvo predstavlja veliko vizualno degradacijo v okolju.

Slika 26: DO v občini Radeče (KPD DOB)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 27: Vris DO KPD Dob v občini Radeče na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Tovarna Kora, ki po kriterijih spada med industrijska območja, saj gre za propadlo šivalnico tekstila. Prvotno je podjetje delovalo pod imenom konfekcija Radeče, nato Intima fashion, ki je tudi lastnik podjetja. Obravnavano evidentirano območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,27 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Lokalni podjetnik se pogovarja o najemu določenih prostorov tovarne. Stavba ni dotrajana, tako da ne bi bilo

potrebnih velikih investicij v obnovo. Umestitev obravnavanega območja v okolje bi označila, kot ne preveč dobro, saj se stavba nahaja v ozki dolini, mimo katere pelje asfaltna cesta (dostop je možen), vendar ni prostora za širitev parkirišča. Območje je omejeno s cesto in potokom. Kot pozitivno opazko iz ogleda terena bi navedla avtobusno postajo, ki se nahaja v neposredni bližini tovarne.

Slika 28: DO v občini Radeče (Kora)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.8 Občina Rogatec

Občina Rogatec se nahaja na jugovzhodnem delu Slovenije, na prehodu južnih obronkov vinorodnih Haloz v dolino zelenega Posotelja. Istoimensko naselje Rogatec se s 700 - letnimi trškimi pravicami uvršča med najstarejše trge na Slovenskem. Meri 40 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 148. mesto (Medmrežje 18: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=145>).

V občini Rogatec prebiva približno 3135 prebivalcev, gostota poseljenosti je 79,4 prebivalca na km² (Medmrežje 19: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Rogatec sem kot degradirana območja evidentirala:

Kamolom v Logu, po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamolomi), je popolnoma opuščen že več kot pet desetletij. Kamolom je grajen iz sivega peščenjaka, iz katerega so izdelovali brusne kamne. Zaradi prahu, ki je nastajal pri eksploziji kamna, so ljudje obolevali za rakom na pljučih. Obravnavano evidentirano območje je v lasti Republike Slovenije. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer je dejanska raba odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba pa je območje za pridobivanje mineralnih surovin. Površina obravnavanega območja je 0,31 ha. Kamolom v Logu se nahaja nekaj nad 500 m nadmorske višine. Čeprav kamolom v celoti ni izrabljen, je zaradi svoje postavitve v okolju popolnoma nefunkcionalen. Dostop je možen po asfaltni cesti, ampak zaradi visoke nadmorske višine in ozkih cest zelo otežen. Obravnavano evidentirano območje je na eni strani omejeno s cesto, na drugi strani je brez meje oz. se meja razprostira v gozd. Po podatkih oddelka za okolje in prostor je v dolgoročnih planih predvidena sanacija.

Slika 29: DO v občini Rogatec (kamnolom v Logu)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 30: Vris DO kamnolom v Logu v občini Rogatec na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Opuščena železniška proga v Rogatcu, ki po kriterijih spada med transportne in druge infrastrukturne površine. Obravnavano območje je v celoti opuščeno in meri 1100 m. Površina obravnavanega območja je 0,61 ha. Proga je v neaktivni funkciji vse od leta 1990 in je v lastništvu Slovenskih železnic. Po podatkih oddelka za okolje in prostor v občini Rogatec potekajo pogovori o ponovni vzpostavitvi delovanja proge, vendar se pojavljajo problemi na državni ravni SLO-HR. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer je dejanska raba pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba pa so ostala območja (opuščena železnica). Obstoječa infrastruktura na območju je električna energija. Tiri so v dobrem stanju in so nezaraščeni. Neaktivna železniška proga predstavlja velik negativni doprinos v logistiki, saj z železniškim transportom ni možno potovati skozi Celje proti Zagrebu.

Slika 31: DO v občini Rogatec (opuščena železniška proga v Rogatcu)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.9 Slovenske Konjice

Občina Slovenske Konjice leži v Dravinjski dolini. Občinsko središče je dobilo oznako »mesto cvetja in vina«; odlikovano je s številnimi priznanji najlepšega izletniškega mesta in z zlato medaljo evropskega tekmovanja Entente Florale.

Občina meri 98 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 72. mesto (Medmrežje 20: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=153>).

V občini Slovenske Konjice prebiva približno 14468 prebivalcev, gostota poseljenosti je 147,4 prebivalca na km² (Medmrežje 21: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Slovenske Konjice sem kot degradirana območja evidentirala:

Kamnolom Žiče po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi), je v zasebni in občinski lasti. Območje je povsem opuščeno in se nahaja na vodovarstvenem območju. V sklopu kamnoloma so narejeni obrati primerni za gradbeništvo. Z nekoč aktivnim degradiranim območjem je bilo potrebno prenehati, ko je prišlo do odkritja ovire (izvir vode) za nadaljnje izkoriščanje kamnoloma in ravno zaradi slednjega na tem terenu ni možno vzpostaviti ponovne oživitve kamnoloma. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...) in odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom. Namenska raba je območje mineralnih surovin. Površina obravnavanega območja je 3,43 ha. Območje je opremljeno z določeno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in telekomunikacije). Kamnolom Žiče se razprostira na zelo veliki površini tik ob glavni cesti, ki pelje čez naselje. Iz ogleda terena je opaziti, da kamnolom že nekaj časa ni v uporabi, ravno tako so tudi pripadajoče stavbe močno dotrajane in uničene. Območje je omejeno z ograjo in cesto, na drugi strani je brez meje oz. se razprostira v gozd. Kamnolom potencialno ne ogroža okolja, predstavlja pa veliko rano v naravi tako z vizualnega kot ekološkega vidika. Za obravnavano degradirano območje imajo na občini že dolgoročne načrte, in sicer postavitev kakšne polnilnice.

Slika 32: DO v občini Slovenske Konjice (kamnolom Žiče)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 33: Vris Do kamnolom Žiče v občini Slovenske Konjice na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Kongrad po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi), je v zasebnem lastništvu. Območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Obravnavano območje je neaktivno v velikosti 1,95 ha, znotraj kompleksa opuščenega kamnoloma je zgrajena betonarna. Postavitev betonarne v kompleks opuščenega kamnoloma je bila dobra poteza, saj se je prostor na ta način racionalno izkoristil. V neposredni bližini obravnavanega območja se nahaja kamnolom, ki je v popolni aktivnosti. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...) in odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom. Namenska raba je območje mineralnih surovin. Območje je opremljeno z določeno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Dostop do kamnoloma je urejen po makadamski cesti. Kamnolom je omejen z ograjo in cesto, zgornjo mejo predstavlja gozd, ki se zaradi ne sanacijskega ukrepa v kamnolomu ne obnavlja oz. zarašča. Na občini nimajo informacij o saniranju kamnoloma.

Slika 34: DO v občini Slovenske Konjice (kamnolom Kongrad)

Vir: Plevčak M., 2011

Odlagališče odpadkov Prežigal, ki po kriterijih spada med transportne in druge infrastrukturne površine. Obravnavano območje je delno opuščeno s staro dejavnostjo. Površina obravnavanega območja je 1,00 ha. Na območju odlagališča deluje CERO z odlagališčem odpadkov. Le-to se bo zaprlo, center se bo razvijal in deloval še v prihodnje. Območje centra je opremljeno z ustrežno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje okoljske infrastrukture. Občina ni informirana z številom zaposlenih na območju odlagališča odpadkov. Pojavljajo se zanimanja in predlogi o postavitvi solarnih plošč po hribu za proizvodnjo elektrike. Odlagališče predstavlja idealen prostor za postavitev solarnih plošč, v primeru realizacije načrta bi bilo območje odlagališča racionalno izkoriščeno. Območje je v javnem lastništvu treh občin (Slovenske Konjice, Zreče

in Vitanje). Dostop do odlagališča je možen po utrjeni makadamski cesti. Območje je omejeno z ograjo in cesto.

Slika 35: DO v občini Slovenske Konjice (odlagališče odpadkov Prežigal)

Vir: Plevčak M., 2011

Graščina Golič, ki sem jo evidentirala kot posebno območje, je povsem opuščeno območje, potrebno celovite sanacije. Površina obravnavanega območja je 0,94 ha. Graščina je bila na prodaj, vendar po informacijah pridobljenih na oddelku za okolje in prostor povpraševanja po nakupu praktično ni. Na občini smo pridobili podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje stanovanj. Območje je opremljeno z določeno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Graščina ja v zasebnem lastništvu (Zlati grič). Menimo, da je lokacija graščine primerna za stanovanjska območja ali javne ustanove (vrtec ali dom ostarelih), saj je območje lahko dostopno tako z zasebnimi kot tovornimi vozili. Območje je omejeno s cesto in grmičevjem.

Slika 36: DO v občini Slovenske Konjice (graščina Golič)

Vir: Plevčak M., 2011

Graščina Poglet, ki sem jo evidentirala kot posebno območje, je delno opuščeno območje z novo dejavnostjo, saj se v prostorih graščine nahajajo stanovanjski prostori. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje stanovanj. Območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 3,75 ha. Po informacijah odgovornih oseb na občini sta lokacija in lega stavbe s pripadajočim zemljiščem primerna za postavitve igrišča za golf, vendar ni investitorja, ki bi želel idejo realizirati. Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti. DO je v javnem lastništvu.

Slika 37: DO v občini Slovenske Konjice (graščina Poglet)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.10 Občina Šentjur

Občina Šentjur sodi med večje slovenske občine ter sega od Drameljskih goric do razgibanega Kozjanskega in vrhov Bohorja. V občini je razvita sodobna kmetijska proizvodnja, pospešeno pa se razvijajo obrt, predelovalne dejavnosti in drugo. Meri 222 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 23. mesto (Medmrežje 22: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=170>).

V občini Šentjur prebiva približno 18889 prebivalcev, gostota poseljenosti je 85,0 prebivalca na km² (Medmrežje 23: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Šentjur sem kot degradirana območja evidentirala:

Kmetijska šola, ki sem jo evidentirala kot posebno območje, je delno opuščeno območje s staro in novo dejavnostjo, opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo, kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 2,16 ha. Del objektov, ki so namenjeni gospodarskim dejavnostim (hlevi), je popolnoma dotrajanih, potrebni so celovite sanacije. V funkcionalnih objektih, ki sodijo v kompleks obravnavanega območja, se izvajajo trgovske dejavnosti. Obravnavano območje je državna lastnina (preko Firme Šentjur), vendar se izvaja postopek, da bi obravnavano območje spadalo v kompleks Šolskega centra Šentjur. Območje se nahaja vzdolž regionalne ceste, ki pelje proti Celju, tako da dostopnost do območja ne predstavlja ovire. Območje je omejeno s cesto in ograjo. Po informacijah odgovornih oseb na občini se prostori kmetijske šole v prihodnje namenjajo za izobraževalno-poslovne namene.

Slika 38: DO v občini Šentjur (Kmetijska šola)

Vir: Plevčak M., 2011

Slivniško jezero, ki sem ga evidentirala kot posebno območje, je povsem opuščeno in je opremljeno z ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Površina obravnavanega območja je 1,10 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi, in sicer dejanska raba je kmetijsko zemljišče v zaraščanju in pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti, območje zelenih površin in območje vodne infrastrukture. Obravnavano območje s pripadajočo parcelo je čudovita lokacija odmaknjena od urbanističnega centra. Nujno potrebna bi bila tako posodobitev infrastrukture, »gozdne ceste«, ki bi jo bilo potrebno sanirati (predvsem razširiti), kot tudi celovita sanacija objekta (Ribiška koč). Obravnavano območje je v zasebni lasti podjetja, lastnik vode pa je država. Občina spodbuja k ponovnemu turističnemu razvoju, vendar ni lastnika, in na obnovev propadlega turističnega dogajanja nima vpliva. Oživitev nekdanje ribiške koč bi bila pozitivna in dobra investicija tako iz finančnega kot tudi okoljskega vidika.

Slika 39: DO v občini Šentjur (Slivniško jezero)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 40: Vris DO Slivniško jezero v občini Šentjur na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Pletovarje po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). Območje je povsem opuščeno in meji na občino Slovenske Konjice. Površina obravnavanega območja je 2,18 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Kamnolom, ki nima dovoljenja, je v zasebnem lastništvu. Dostop do kamnoloma je omogočen po asfaltni cesti, vendar pot pelje skozi razpršeno naselje z izrazito ozko cesto, ravno zaradi slednjega je dostop do območja z strojno mehanizacijo zelo utežen. Obravnavano območje na spodnji strani meji na cesto, vrh kamnoloma omejuje gozd, ki se zaradi nekoč aktivnega izkoriščanja kamnoloma krči.

Slika 41: DO v občini Šentjur (kamnolom Pletovarje)

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Jakobec po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). Območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Površina obravnavanega območja je 1,33 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Kamnolom, katerega prvotni lastnik je bil zasebnik, je kupilo Cestno podjetje Celje. Z letom 1984 je postal lastnik kamnoloma zopet prvotni lastnik, ki je kamnolom odkupil od Cestnega podjetja Celje. Sedanji lastnik ima na območju travnika, ki se razprostira pred kamnolomom, namen zgraditi konjušnico, vendar je primarni cilj kamnolom sanirati (primanjkuje ustrezne dokumentacije), saj bi le-ta kvaril podobo konjušnice. Dostop do obravnavanega območja je možen po asfaltni cesti. Območje je omejeno z ograjo in cesto, vrh kamnoloma pa zarašča drevje, kar je dokaz, da je njegov vpliv na okolje vse manj zaznaven.

Slika 42: DO v občini Šentjur (kamnolom Jakobec)

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom Žamerk 1 po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). Območje je povsem opuščeno. Površina obravnavanega območja je 2,93 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba pa je območje mineralnih surovin. Kamnolom, katerega lastnik je Republika Slovenija, je zaprt vse od leta 1990. Koristila ga je Krajevna skupnost za lokalne potrebe. Dostop do obravnavanega območja je možen po makadamski cesti, ki je v zelo slabem stanju, saj pot zarašča drevje. Obravnavano območje je omejeno z gozdom. Kamnom se nahaja na gozdnatem območju in kazi videz območja.

Slika 43: DO v občini Šentjur (kamnolom Žamerk 1 in 2)
Vir: Plevčak M., 2011

Območje Bohorja ICE, (lesna industrija), ki po kriterijih spada med industrijska območja. Območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Površina obravnavanega območja je 7,86 ha. Obravnavano območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo, kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Območje Bohorja je s prostorskim planom predvideno kot nova obrtna cona, ki bo rekultivirana. V tovarni v manjši meri še poteka lesna industrija, preostali del prostorov v objektu zasedajo zasebniki, ki izvajajo svojo obrt. Menimo, da je zanimanje obrtnikov za vzpostavitev novih dejavnosti na tem območju veliko tudi zaradi lokacije podjetja, saj se obravnavana industrija nahaja v centru občine Šentjur v neposredni bližini železniške in avtobusne postaje, vzrok pa je najverjetneje tudi v tem, da je stavba dokaj dobro ohranjena in vzdrževana. Ocena števila zaposlenih na tem območju je od 130 do 150. Območje je v zasebnem in javnem lastništvu, njegovo mejo predstavljata cesta in ograja.

Slika 44: DO v občini Šentjur (območje Bohorja ICE)
Vir: Plevčak M., 2011

4.5.11 Občina Šmarje pri Jelšah

Občina Šmarje pri Jelšah sodi v savinjsko regijo. Na njenem območju so zelo ugodni pogoji za vinogradništvo, zato tukaj poteka tudi severni in osrednji del Šmarsko-virštanjske vinske turistične ceste. Meri 108 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 62. mesto (Medmrežje 24: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=175>).

V občini Šmarje pri Jelšah prebiva približno 10214 prebivalcev, gostota poseljenosti je 94,3 km² (Medmrežje 25: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Šmarje pri Jelšah sem kot degradirana območja evidentirala:

Šmarski hram, ki sem ga evidentirala kot posebno območje, je povsem opuščen gostinsko-poslovni objekt, ki ni v funkciji že več kot eno desetletje. Površina obravnavanega območja je 0,12 ha. Objekt je opremljen z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba pozidano območje (zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba pa je območje centralnih dejavnosti. Po informacijah odgovornih oseb na občini je razlog za zaprtje objekta postopek denacionalizacije. Obravnavano območje je v lasti Republike Slovenije in zasebnikov. Obravnavano območje leži v strnjnem delu občine, tako da dostop do območja ne predstavlja ovire. Na občini se pogovarjajo o selitvi uprave v prostore obravnavanega območja, vendar še ideja ni realizirana. Stavba je zaradi neaktivnosti v njenih prostorih dotrajana in potrebna sanacije. Kot sem že navedla, je območje locirano v strnjnem delu občine, zato bi kot njegove omejenosti navedla cesto, parkirne prostore in gostinski lokal.

Slika 45: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Šmarski hram)

Vir: Plevčak M., 2011

Stara šola, ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo in je v lasti občine. Objekt je opremljen z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,20 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti. V pripravi je celovita rekonstrukcija obravnavanega območja, saj le-ta predstavlja vizualno degradacijo. Del prostorov obravnavanega območja je sanirani in v njih potekajo razna druženja lokalne mladine. Objekt se nahaja tik ob regionalni cesti, ki pelje proti Celju, tako da je dostop do objekta omogočen. Območje je omejeno s cesto in zelenico.

Slika 46: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Stara šola)

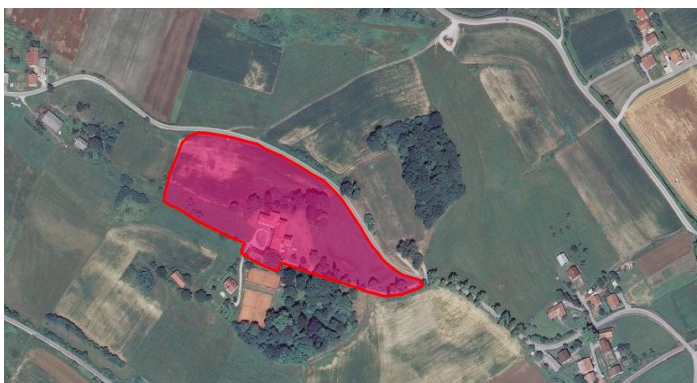
Vir: Plevčak M., 2011

Dvorec Jelše, ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Območje je povsem opuščeno in v zasebni lasti. Obravnavano območje, je odmaknjeno iz centra občine in se razprostira na hribu, zato se njegova dotrajanost opazi že iz bližnje okolice. Objekt je opremljen z ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba so območja stanovanj. Površina obravnavanega območja je 2,69 ha. Po 2. svetovni vojni je bil na obravnavanem območju t. i. dom počitka (dom za ostarele), ki je postal neaktiven od postavitve novega doma ostarelih v centru občine Šmarje pri Jelšah. Stavba, ki je tudi kulturni spomenik, se prodaja. Projekti na tem območju se premikajo, saj so na parceli naredili igrišča za golf, opaziti pa je tudi majhen lokal namenjen igralcem golfa. Po informacijah odgovornih oseb na občini se objekt s pripadajočo okolico namenja športno-turističnim potrebam. Obravnavano območje je omejeno s cesto in travnato površino.

Slika 47: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Dvorec Jelše)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 48: Vris DO Dvorec Jelše v občini Šmarje pri Jelšah na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Lesna industrija Bohor, ki po kriterijih spada med industrijska območja. Obravnavano območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...) in drugo, namenska raba je območje centralnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 8,41 ha. Lesna industrija ni v funkciji že več kot 5 let. Najprej je podjetje kupila Steklarna Rogaška Slatina in začela z novo dejavnostjo izdelave vrtnega pohištva. Podjetje je dobilo tudi novo poimenovanje Rogaška les. Proizvodnja se je po nekaj letih delovanja končala s stečajem. Probanka je dobila nepozidan del, pozidan del pa je v funkciji in ga je kupil zasebni podjetnik. Podjetnik sanira stavbo in jo spreminja v trgovski center. Na nepozidanem območju stoji bencinska črpalka z gostinskim lokalom. Del ozemlja propadle industrije uporabljajo zasebniki za

širjenje svoje obrti. Dostop do obravnavanega območja je omogočen po asfaltni cesti, saj se podjetje nahaja ob regionalni cesti, ki pelje proti Celju. Območje je omejeno s cesto in ograjo.

Slika 49: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Lesna industrija Bohor)

Vir: Plevčak M., 2011

4.5.12 Občina Štore

Občina Štore se razprostira na pretežno gričevnatem območju ob reki Voglajni, na vzhodnem robu Celjske kotline. Upravno središče občine je v naselju Štore, ki je razdeljeno na industrijski del (nekdanj železarna) ter stanovanjski in oskrbni del. Meri 28 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 186. mesto (Medmrežje 26: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=180>).

V občini Štore prebiva 4261 prebivalcev, gostota poseljenosti je 152,0 prebivalca km² (Medmrežje 27: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

Odgovorni osebi na občinskem uradu v občini Štore sem predstavila projekt Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije in opisala nabor degradiranih območij, ki jih želim evidentirati. Po predstavitvi moje naloge je odgovorni prišel do zaključka, da se v njihovi občini nahajajo degradirana območja, ampak so le-ta bodisi premajhna ali neprimerna za naše izhodišče.

4.5.13 Občina Žalec

Občina Žalec leži v Spodnje Savinski dolini. Občinsko središče Žalec je gospodarsko, prometno, trgovsko, upravno in kulturno središče občine in širše okolice. Je tudi hmeljarsko središče Spodnje Savinjske doline. Meri 117 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 54. mesto (Medmrežje 28: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=205>).

V občini Žalec prebiva približno 21503 prebivalcev, gostota poseljenosti je 185,5 prebivalca na km² (Medmrežje 29: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Žalec sem kot degradirana območja evidentirala:

Zaloška gorica (bivše farme), ki po kriterijih spada med transportne in druge infrastrukturne površine. Obravnavano območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo, saj se del teh prostorov izkorišča kot skladišča zasebnih podjetnikov. Prostori so opremljeni z vso osnovno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča), namenska raba je območje centralnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 4,89 ha. Območje je v mešanem

lastništvu. Dostop do obravnavanega območja je urejen z asfaltno cesto. Objekti so v dokaj dobrem stanju, tako da velikih investicij v sanacijo ni potrebnih. Lokacija obravnavanega območja je dobra, saj je cestna infrastruktura urejena – v neposredni bližini je avtocesta. Prostori so primerni za skladišča, za razvoj industrije pa bi bila nujno potrebna celovita regeneracija območja. Območje je omejeno s cesto in ograjo.

Slika 50: DO v občini Žalec (Zaloška gorica)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 51: Vris DO Zaloška gorica v občini Žalec na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Graščina Zaloška gorica (graščina s pripadajočo parcelo), ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Območje je povsem opuščeno, saj so stavbe popolnoma dotrajane. Na parceli so še vidne sledi parka. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je kmetijsko zemljišče v zaraščanju in pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba so posebna območja in območja zelenih površin. Območje pripada kulturni dediščini, s katero občina nima planov, saj je v mešanem lastništvu. Obravnavano območje se nahaja ob asfaltni cesti, parcela, na kateri so vidne sledi parka se razprostira na velikosti 3,54 ha. Območje je omejeno s cesto in poraščeno z drevjem.

Slika 52: DO v občini Zalec (graščina Zaloška gorica)

Vir: Plevčak M., 2011

4.6 Degradirana območja v občini Rogaška Slatina

4.6.1 Občina Rogaška Slatina

Območje občine Rogaška Slatina po geografski legi razvrščamo v vzhodni del Zgornjega Sotelskega. Vrelci rogaške so bili znani že v antičnih časih in se danes izkoriščajo v zdraviliške in turistične namene. Meri 72 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 100. mesto

(Medmrežje 30: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=143>)..

V občini Rogaška Slatina prebiva približno 11031 prebivalcev, gostota poseljenosti je 153,9 prebivalca na km² (Medmrežje 31: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>).

V občini Rogaška Slatina sem kot degradirana območja evidentirala:

Steklarska šola, ki po kriterijih spada med industrijska območja. Obravnavano območje je povsem opuščeno območje, ki je ustrezno opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,81 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Na evidentiranem območju, ki je še v postopek stečaja, so v prihodnosti predvidene proizvodne dejavnosti. Območje je v zasebnem lastništvu (Steklarska Nova). Dostop do obravnavanega območja je omogočen po asfaltni cesti, le-ta pa je omejen s cesto in ograjo. Propadla tovarna, ki je pred stečajem zaposlovala okoli 300 ljudi, se nahaja v neposredni bližini Steklarne Rogaška Slatina.

Slika 53: DO v občini Rogaška Slatina (Steklarska šola)

Vir: Plevčak M., 2011

Hotel Trst, ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je povsem opuščeno že več kot eno desetletje. Območje je opremljeno z vso ustrežno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,81 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti (kultura). Na tem območju so skozi arhitekturne delavnice predlagali, da bi zgradili celotno hotelsko kapaciteto (bazeni, parkirišča,...), vendar se še lastnik ni odločil za realizacijo načrtovanih posegov. Območje je v zasebnem lastništvu. Hotel Trst se nahaja ob promenadi, ki jo obdajajo hoteli in kulturni center. Čeprav je hotel zgrajen v neposredni bližini glavne prometne ceste, je dostop do hotela utežen oziroma do njega ne vodi cesta. V prostor je umeščen tako, da je zgrajen na zelenici ob potoku, zato bi bila nujno potrebna izgradnja cestne infrastrukture (gradnja mostu in ceste), ki bi vodila do hotela. Stavba je v precej slabem stanju in kazi na celotno območje parka, ki ga sicer obdajajo samo nove ali obnovljene zgradbe. Poleg ceste bi kot omejenost navedla še potok.

Slika 54: DO v občini Rogaška Slatina (Hotel Trst)

Vir: Plevčak M., 2011

Stara glasbena šola, ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je povsem opuščeno območje, ki je bilo v postopku denacionalizacije vrnjeno prvotnim lastnikom. Območje je opremljeno z vso ustrežno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,11 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti (kultura). Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti. Zgradba je bila pred nekaj leti obnovljena, ima novo fasado, tako da obravnavano območje vizualno ne kazi okolja. Kot negativno ugotovitev iz terena bi omenila postavitve območja v prostor, saj na tem območju ni prostora za izgradnjo parkirnih mest. Kot pozitivno ugotovitev bi izpostavila neposredno bližino železniške postaje. Območje je omejeno s cesto in železnico.

Slika 55: DO v občini Rogaška Slatina (Stara glasbena šola)

Vir: Plevčak M., 2011

Vila Kolar, ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je povsem opuščeno območje, ki je ustrezno opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 0,06 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje centralnih dejavnosti (kultura). Obravnavano območje je v zasebnem lastništvu, ki ga občina želi odkupiti, vendar so cene nedosegljive. Po informacijah odgovornih oseb na občini Rogaška Slatina imajo namen v prihodnosti prestrukturirati območje v mladinski kompleks. Dostop do območja je omogočen, saj se stavba nahaja vzporedno z glavno cesto, ki pelje skozi Rogaško Slatino. Zgradba je v zelo slabem stanju, potrebna celovite sanacije. Območje je omejeno s cesto. Na nasprotni strani zgradbe je železniška postaja.

Slika 56: DO v občini Rogaška Slatina (Vila Kolar)

Vir: Plevčak M., 2011

Ogrizkova trgovina, ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje povsem opuščeno in je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano (zgradbe, ceste, parkirišča ...) in kmetijsko zemljišče v zaraščanju. Namenska raba je območje stanovanj in območje centralnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 0,88 ha. Območje ima več lastnikov (zasebnikov), ki ne najdejo skupne točke, ki bi vodile v razrešitev oz. sanacijo tega območja. Na občini so se lotili podrobnega občinskega načrta okoli tega območja (razširiti križišče, ter narediti trg). Ogrizkova trgovina se nahaja v vasi Kostrivnica. Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti. Obravnavano območje zajema dokaj veliko posestvo v samem »centru« vasi. Stavbe so močno dotrajane, vidno je, da gre že za dalj časa opuščeno območje, saj stavbo zaraščata drevje in trnje. Vizualni vpliv na okolje je zelo negativen. Območje je omejeno s cesto, drevjem in potokom.

Slika 57: DO v občini Rogaška Slatina (Ogrizkova trgovina)

Vir: Plevčak M., 2011

Ekonomija (kmetijska zadruga), ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je povsem opuščeno in je opremljeno z določeno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...) in kmetijsko zemljišče v zaraščanju. Namenska raba je območje centralnih dejavnosti in ostala območja. Površina obravnavanega območja je 0,48 ha. Območje je v lasti Kmetijske zadruge in zasebnikov. Ekonomija (kmetijska zadruga) se nahaja v vasi Kostrivnica. Dostop do območja je omogočen, saj stavba stoji ob cesti, ki pelje skozi vas. Stavbe so popolnoma dotrajane. Območje je omejeno s cesto in drevjem.

Slika 58: DO v občini Rogaška Slatina (Ekonomija)

Vir: Plevčak M., 2011

Polnilnica kisle vode, ki sem jo evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je delno opuščeno z novo dejavnostjo. Objekt je sedaj namenjen stanovanjskim potrebam. Območje je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje stanovanj. Površina obravnavanega območja je 0,35 ha. Območje je v zasebnem lastništvu (Vital Mestinj). Polnilnica kisle vode se nahaja v vasi Kostrivnica. Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti. Stavba, ki je namenjena stanovanjskim potrebam, predstavlja negativen vizualni zgled, saj je potrebna sanacija. Območje je omejeno s cesto.

Slika 59: DO v občini Rogaška Slatina (Polnilnica kisle vode)

Vir: Plevčak M., 2011

Podplat (križišče), ki sem ga evidentirala kot posebno območje. Obravnavano območje je povsem opuščeno in je opremljeno z vso ustrezno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Površina obravnavanega območja je 0,21 ha. Problematičen je vstop iz Podplata v vas Kostrivnica.

Stavba, v kateri je bila gostilna, je opuščena že več kot tri desetletja. Programsko ima občina v planu ureditev križišča in vzpostavitev proizvodne dejavnosti, vendar so na tem območju veliki omejitveni faktorji (poplavna območja). Dostop do območja je omogočen po asfaltni cesti. Negativno bi komentirala umestitev stavbe v prostor, saj je umeščena v zelo strnjeno območje. Pozitivna opazka iz ogleda terena je neposredna bližina avtobusne in železniške postaje. Območje je omejeno s cesto, ki pelje proti Mariboru.

Slika 60: DO v občini Rogaška Slatina (Podplat (križišče))

Vir: Plevčak M., 2011

Kamnolom v Sv. Florjanu po kriterijih spada med območja za pridobivanje mineralnih surovin (kamnolomi). Obravnavano območje je povsem opuščeno. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je odprto zemljišče brez oz. z nepopolnim rastlinskim pokrovom, namenska raba je območje mineralnih surovin. Po informacijah odgovornih oseb na občini Rogaška Slatina je v planu sanacija kamnoloma (sanirati v terase). Površina obravnavanega območja je 0,56 ha. Območje je v zasebnem lastništvu. Dostop do območja je možen po utrjeni makadamski cesti. Kamnolom je popolnoma opuščen že dalj časa, kar je mogoče opaziti iz ogleda terena, tako da je njegov vpliv na okolje komaj zaznaven, saj je kamnolom v zaraščanju. Na območju kamnoloma je bilo opaziti tudi odlagališče azbestnih plošč, najverjetneje gre za črno odlagališče. Območje je omejeno s cesto in gozdom.

Slika 61: DO v občini Rogaška Slatina (Kamnolom na Sv. Florjanu)

Vir: Plevčak M., 2011

Mizarstvo Rogaška Slatina, ki po kriterijih spada med industrijska območja. Obravnavano območje je povsem opuščeno območje, ki je opremljeno z vso ustrežno infrastrukturo (električna energija, vodovod s pitno vodo in kanalizacija). Površina obravnavanega območja je 1,88 ha. Na občini sem pridobila podatke o dejanski in namenski rabi območja, in sicer dejanska raba je pozidano območje (v ta spekter sodijo zgradbe, ceste, parkirišča ...), namenska raba je območje proizvodnih dejavnosti. Podjetje, ki je v zasebnem lastništvu, ne deluje že več kot eno desetletje, prostorsko so se že lotili zadeve. V prihodnosti se to območje namenja zdraviliško-turističnim potrebam. Mizarstvo Rogaška Slatina je dokaj veliko

območje propadle tovarne, ki se nahaja v samem centru. Dostop do tovarne je omogočen po asfaltni cesti. Med časom evidentiranja območja, ki je bilo izvedeno v letu 2011 in vse do letošnjega leta 2012, so se postopki na tem območju začele premikati v pozitivno smer. Ob tovarni pelje železniška proga, ki je do nedavnega imela nezavarovan železniški prehod, pred časom pa so zgradili zapornice. Naredili so tudi krožni promet, tako da kar zadeva prometno infrastrukturo, je na tem območju že urejena.

Slika 62: DO v občini Rogaška Slatina (Mizarstvo Rogaška Slatina)

Vir: Plevčak M., 2011

Slika 63: Vris DO Mizarstvo Rogaška Slatina v občini Rogaška Slatina na ortofoto posnetku

Vir: Plevčak M., 2011

Prihajam iz občine Rogaška Slatina, zato so mi vsa evidentirana DO v občini dobro poznana.

Rogaška Slatina je občina z bogato kulturno in turistično zgodovino. Zdravilišče Rogaška Slatina sodi med starejša in prepoznavnejša zdravilišča v Sloveniji. Skupno zajema več deset hotelov in turističnih kompleksov, ki so namenjeni turizmu. Vse od konca 80. in začetka 90. let prejšnjega stoletja je na območju turističnega kompleksa (promenade in parka), kjer so stavbe in hoteli skoncentrirani, zadostno število objektov, ki so bili v preteklosti namenjeni zdraviliško-turističnim potrebam, popolnoma opuščeni, potrebnih celovite sanacije.

Četrta mednarodna urbanistična delavnica, pod naslovom »Predlog programske in prostorske ureditve ožjega in širšega območja zdravilišča Rogaška Slatina« oziroma krajše »Rogaška 2006«, je bila organizirana na pobudo potencialnih investitorjev in v sodelovanju z Občino Rogaška Slatina in Fakulteto za arhitekturo v Ljubljani. Cilj delavnice je bil pregledati obstoječe stanje v prostoru ter ga soočiti z željami potencialnih investitorjev, ki želijo graditi v območju zdravilišča nove prostorske kapacitete. Rogaška Slatina je po razpadu Monarhije vztrajno drsela v sivo povprečje. Če je med obema vojnoma še predstavljala pojem mondenega življenja za jugoslovansko aristokracijo, se je po 2. svetovni vojni spremenila v profano zdravilišče najširših množic in sociale. Izgubila je vse attribute ekskluzivnosti ter tako počasi utonila v pozabo kot kraj kulture, zabave in razvedrila. In vendar ima kraj velik razvojni potencial, ki je nakopičen v njegovi tradiciji in imenitnih historičnih palačah z velikimi

dvoranami, ki samevajo žal neizkoriščene. Potrebno jih je programsko in fizično reanimirati ter vključiti v razvojno strategijo mesta kot ključne lokomotive napredka.

V območju nekdanjih proizvodnih dejavnosti se skrivajo veliki prostorski potenciali za razvoj novih programov. Eno takih območij je tudi Mizarstvo Rogaška Slatina. Na tem območju je predvidena izgradnja apartmajskega naselja s še ne povsem opredeljeno funkcijo. Območje ima ugodno lego, ki omogoča odpiranje v zeleno ozadje proti jugu, je prometno lahko dostopno ter dobro infrastrukturno opremljeno. Predstavlja največjo »prosto« lokacijo v širšem območju Zdravilišča ter bo ob smotrni programski izrabi pomembno prispevalo k razvoju mesta (Interni vir, Občina Rogaška Slatina, 2006).

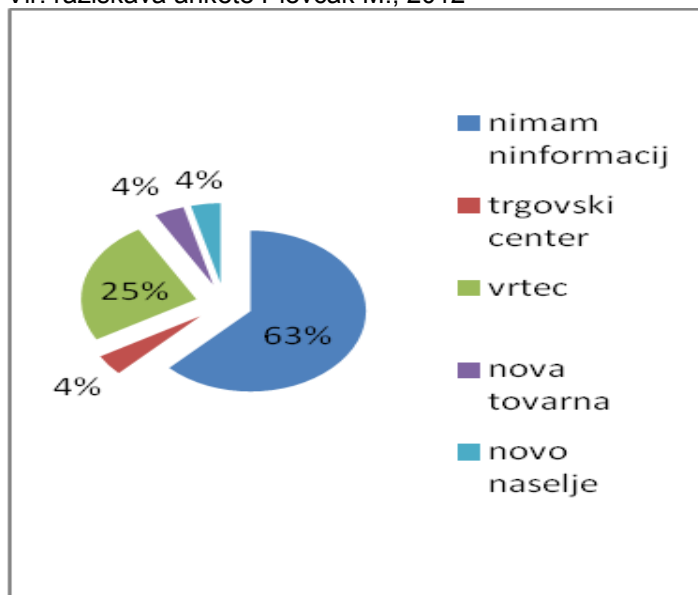
4.6.2 Odziv prebivalstva na načrt novega zdraviliško-turističnega centra v občini Rogaška Slatina

Zaradi načrtovanih pobud v občini Rogaška Slatina, ki zajemajo širitve zdraviliško-turističnega centra na območje propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina, sem izvedla anketni vprašalnik. Pri vprašanju o seznanjenosti s samo informacijo, da se na območju propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina predvideva izgradnja zdraviliško-turističnega centra, se je pokazalo, da velik del prebivalstva za ta načrt občine / investitorja ne ve.

Takšen rezultat je bil pričakovan zaradi še ne javno objavljenih načrtih obravnavanega območja.

Grafikon 3: Prikaz odgovorov anketiranih oseb, ki so na vprašanje o neseznanjenosti z izgradnjo novega centra namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam odgovorili v naslednjih odstotkih:

Vir: raziskava ankete Plevčak M., 2012

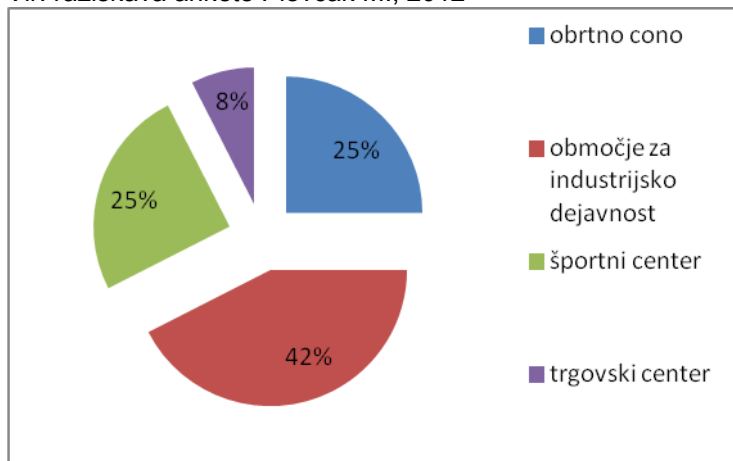
Anketiranci, ki niso seznanjeni z izgradnjo novega centra na območju propadle industrije, imajo sledeče informacije o tem območju, in sicer 63 % anketirancev nima informacij, 4 % jih ima informacije, da naj bi na tem območju nastal trgovski center, 25% anketirancev ima informacije o izgradnji vrta na tem območju, 4 % anketirancev ima informacije o vzpostavitvi nove tovarniške industrije in je informiranih o izgradnji novega naselja na tem območju.

Pri vprašanju o nujnosti novega zdraviliško turističnega centra je 68 % anketiranih oseb mnenja, da v občini Rogaška Slatina ni nujno potrebna izgradnja novega centra namenjena zdraviliško-turističnim potrebam. Takšen rezultat je bil pričakovan, saj je Rogaška Slatina turistično razvita občina in zajema veliko število stavb, ki so bile v preteklosti namenjene turističnim kapacitetam in so danes potrebne celovite sanacije. Mizarstvo Rogaška Slatina je

tovarna, ki je v preteklosti zaposlovala veliko število ljudi in izpolnjuje kriterije za ponovno vzpostavitev industrije.

Grafikon 4: Prikaz predlogov anketiranih oseb za umestitev določenih dejavnosti v objekte propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina

Vir: raziskava ankete Plevčak M., 2012

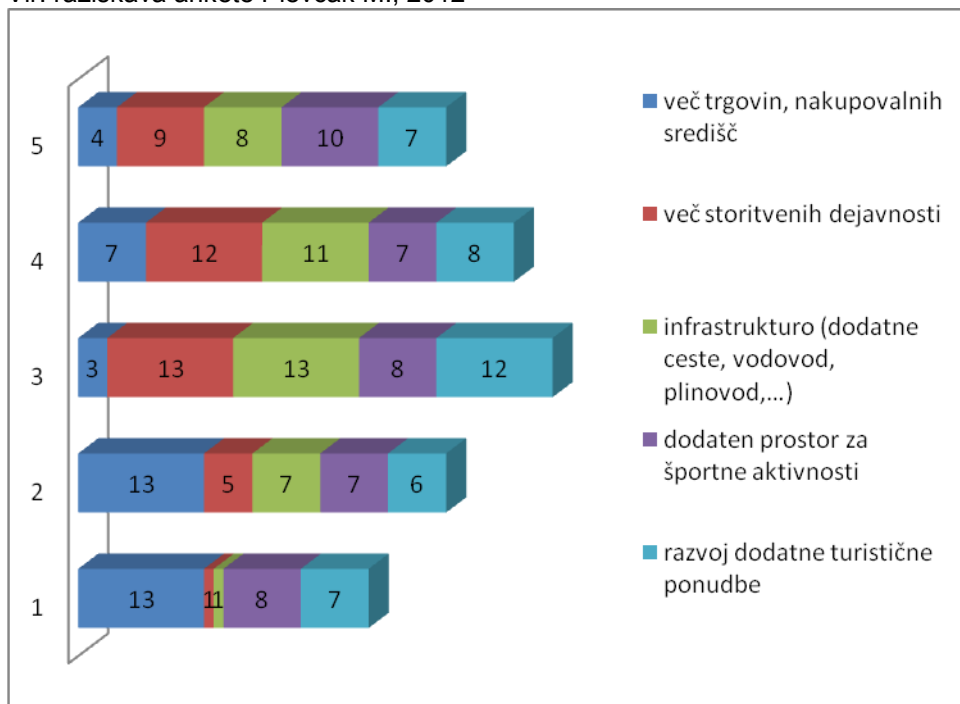

Pri vprašanju, kaj bi bilo smiselno umestiti v obravnavano DO, so imeli anketiranci ponujene možnosti: obrtno cono, območje za industrijsko dejavnost, športni center, trgovski center. Svoja mnenja so izrazili v sledeči meri: 42 % anketirancev meni, da bi prostore propadle industrije ponovno namenili vzpostavitvi industrije, 25 % anketirancev bi v prostore propadle industrije umestili obrtno cono, 25 % bi prostore propadle industrije namenili športnim dejavnostim, 8 % anketiranih bi v prostore propadle industrije umestili trgovski center. Rezultat je bil pričakovan zaradi vse večje brezposelnosti ljudi. Lokalno prebivalstvo si želi več možnosti zaposlovanja v domači okolici.

Vprašanje, pri katerem so anketiranci izrazili mnenje o tem, ali bi bilo bolje, če bi ponovno vzpostavili industrijo, so imeli na voljo alternativno možnost (Da/Ne). 87 % anketirancev meni, da bi bilo bolje ponovno oživeti industrijo (katerokoli). Rezultat je bil pričakovan, saj se rezultati predhodnih vprašanj izrazito nagibajo k vzpostavitvi industrije oz. obrti.

Grafikon 5: Prikaz predlogov anketirancev za nadaljnji inf. razvoj občine Rogaška Slatina (1 manj potrebno, 5 najbolj potrebno)

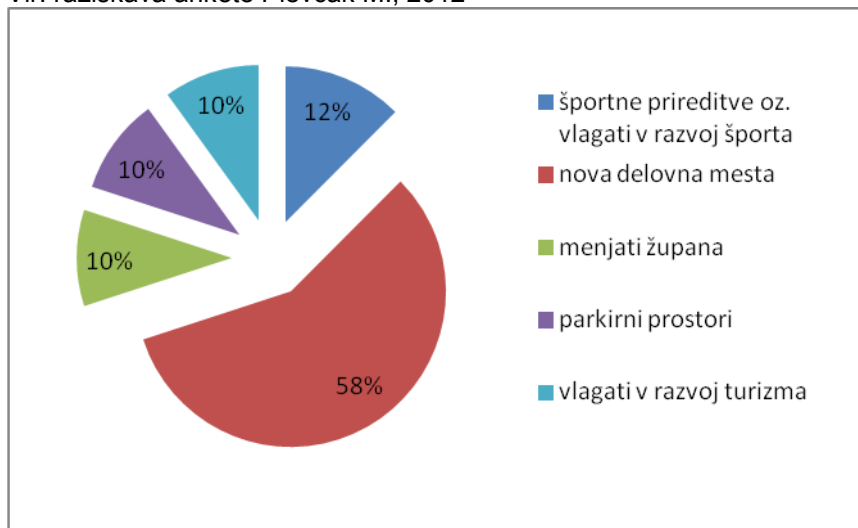
Vir: raziskava ankete Plevčak M., 2012

Pri vprašanju, kaj občina najbolj potrebuje, je bilo podanih več možnosti, katere je bilo potrebno oceniti od 1 do 5 – 1 je pomenilo manj potrebno, 5 najbolj potrebno. Iz grafa je razvidno, da je največ anketirancev (10) mnenja, da najbolj potrebujemo dodaten prostor za športne aktivnosti. Največ anketirancev (13) je mnenja, da najmanj potrebujemo trgovine in nakupovalna središča.

Grafikon 6: Prikaz predlogov anketirancev glede nadaljnjega razvoja občine Rogaška Slatina

Vir: raziskava ankete Plevčak M., 2012

Na 6. vprašanje, ki je bilo odprto vprašanje, so anketiranci izražali mnenja oz. predloge, če bi imeli možnost karkoli spremeniti v občini. 58 % anketiranih želi nova delovna mesta. Če analiziramo vsa anketna vprašanja oz. odgovore, pridemo do ugotovitve, da je več kot polovica anketiranih oseb nezadovoljna z možnostjo zaposlitve na območju Rogaške Slatine. 10 % anketirancev je mnenja, da v občini primanjkuje parkirnih prostorov, prav tako 10 % ni

zadovoljnih z izbiro župana, saj ga želijo menjati. 10 % anketiranih oseb je mnenja, da je potrebno vlagati v razvoj turizma, 12 % pa si želi velik premik v razvoju športa.

Na anketna vprašanja je odgovarjalo 60 % žensk in 40 % moških.

Pri vprašanju o času prebivanja na območju občine Rogaška Slatina so bile ponujene naslednje možnosti: 7 % je anketirancev, ki v naselju prebivajo manj kot 5 let, prav tako je bilo 7 % takih, ki tukaj prebivajo 6–10 let, 23 % oseb je tukaj 10–20 let, 63 % vseh anketiranih pa živijo na tem območju že več kot 20 let.

Pri vprašanju o starosti anketiranih oseb so bile ponujene naslednje možnosti: 15–25 let, takšnih je bilo 20 %, 26–45 let, teh je bilo 40 %, 46–60 let, takšnih je bilo 22 %, na vprašanja so odgovarjale tudi osebe, ki imajo več kot 60 let, in sicer 18 %.

Ugotavljam, da je anketa prebivalcev v splošnem pokazala nezadovoljstvo s predvidenimi načrti na območju DO Mizarstva Rogaška Slatina. Lokalno prebivalstvo si predvsem želi ponovne vzpostavitve industrije in nove možnosti zaposlitve.

5 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

Pomembni potrošniki naravnih virov so urbanizirani predeli, ki zavzemajo vedno večje površine tudi zaradi večanja števila prebivalcev. Čeprav stopnja rasti prebivalstva rahlo pada, je še vedno vsakoletni prirastek 86 milijonov ljudi. Vendar je rast urbanizacije večja od rasti prebivalstva in bo močno vplivala na razvoj v 21. stoletju. Trajnostni vidik je pri razvoju urbanizacije posebno pomemben, saj prav dejavnosti, ki so povezane s poselitvenimi procesi, povzročajo v prostoru spremembe in obremenitve okolja (Sašek - Divjak, 1997).

Zaključek svojega diplomskega dela sem začela s citatom dr. Mojce Sašek - Divjak. Kot je navedeno, je trajnostni vidik pri načrtovanju razvoja urbanizacije zelo pomemben. Zato je skrajni čas, da pričnemo s takojšnjimi ukrepi, saj širjenje pozidave (in nesmotna raba zemljišč nasploh) predvsem na kmetijska zemljišča, pomeni trajno uničenje njihovih funkcij – uničenje neobnovljivega naravnega vira. Projekt Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost in sicer popis izbranih DO je bil izveden zato, da bi na nacionalnem nivoju dobili pregled nad trenutnim stanjem degradiranega prostora ter hkrati podrobnejšo analizo DO na celotnem območju Slovenije. Evidentirana DO predstavljajo območja, ki naj bi bila v prihodnje (ob ustrezni sanaciji) koristno izkoriščena – na trenutno opuščena ali le delno izkoriščena območja država ob določenih spodbudah načrtuje prednostno umeščanje novih dejavnosti. Samo na tak način lahko zavarujemo kmetijska zemljišča, ki jih je v Sloveniji že sedaj razmeroma malo.

Zaključek študija s sodelovanjem v aplikativni raziskavi ter uporabo lastnih terenskih rezultatov za izdelavo diplomske naloge se mi je zdel smiseln in primeren. Takšen način pomeni pridobiti ustrezno izobrazbo s preverjanjem svojih pridobljenih znanj v praksi. Celotno diplomsko delo je sicer posledica mojega sodelovanja kot popisovalke degradiranih območij ene slovenske regije pri nacionalnem aplikativnem projektu, vse nadaljnje analize, podrobnejši popis, analiza mnenja prebivalstva glede načrtovane revitalizacije izbranega DO v občini Rogaška Slatina idr. pa je rezultat mojega dela in pobud.

Za pridobitev ključnih podatkov za izdelavo diplomske naloge sem:

- morala izvesti številne vodene razgovore z odgovornimi za razvoj prostora in okolja na vseh 14-ih občinah vzhodnega dela Savinjske statistične regije;
- fizično obiskati, popisati, prostorsko umestiti in fotografirati vsa DO ki so ustrezala našim kriterijem;
- pridobiti dodatne podatke o vseh DO na občinah, po potrebi tudi od lokalnega prebivalstva ipd.;
- seznaniti se z aplikacijo Geopedia ter jo uporabljati kot orodje pri vnosu podatkov in prostorskih vrisov vseh evidentiranih DO;
- izvedla še anketo med domačim prebivalstvom.

Glede na hipoteze svojega dela pa v nadaljevanju podajam ključne ugotovitve:

H1: Slovenija ima 211 občin, od tega je bilo v letu 2011 v skupno 84-ih evidentiranih 194 DO, ki so ustrezala kriterijem, ki so bili določeni v metodologiji projekta. Med štirimi osnovnimi skupinami DO prevladujejo industrijska DO, katerih smo evidentirali 112. Takšno sliko na nivoju celotne Slovenije smo pričakovali, saj je v 90. letih prejšnjega stoletja propadlo veliko število industrijskih dejavnosti. Tako je hipoteza, ki smo jo predvidevali potrjena. Vendar bi bila v primeru drugačne metodologije, nabora DO (če bi npr. upoštevali tudi DO kot posledica rabe različnih mineralnih surovin kamnolomi, peskokopi, gramoznice ipd.), lahko ta slika tudi nekoliko drugačna.

H2: Na območju Savinjske statistične regije, ki zajema 33 občin, je popisovanje DO potekalo podrobneje. Na tem območju sva skupaj s kolegico iz VŠVO popisovali na podlagi razširjenega nabora, zato je skupno število DO 62. Od tega prevladujejo kamnolomi (območja pridobivanja mineralnih surovin), samo v zahodnem delu Savinjske statistične regije je skupno število kamnolomov 12.

Na območju 14-ih občin vzhodnega in osrednjega dela Savinjske statistične regije je skupno število evidentiranih DO 47. Takšen rezultat je posledica zelo podrobnega popisovanja območij, evidentirana območja so bila velika vse od 0,06 ha (Vila Kolar v občini RS), do 8,50 ha (IGM Medlog v Mestni občini Celje). Vendar je samo 15 DO manjših od 0,5 ha, tako da je hipoteza, ki smo jo predvidevali, ovržena. S podrobno evidenco lahko v prihodnje ustrezno načrtujemo tako sanacijo okoljskih bremen, da na DO umestimo primerne (ne pa nujno vedno zelene) dejavnosti. Na državnem nivoju so sprejete številne strategije in zakoni na temo varovanja kmetijskih zemljišč, prostorskega načrtovanja, varovanja okolja idr., vendar menim, da jih bo potrebno dopolniti, če želimo s pomočjo nadgradnje tako zastavljene evidence obstoječih DO postopoma reševati.

Izpostaviti je potrebno območja v skupini t. i. Posebna območja (opuščene stare šole, vile, hoteli, gostinski lokali ...), teh sem skupno evidentirala 19. Ker je raziskava zajemala večja območja in območja, zaradi geografske lege primernejša za razvoj industrije, kot sta Celje, Šentjur, je skupno število evidentiranih industrijskih območij 11. Na območju 14-ih občin sem skupno evidentirala 12 kamnolomov.

H3: V večini evidentirana DO predstavljajo vizualno degradacijo okolja, saj propadajoče stavbe negativno vplivajo na širši vzgled okolice. Od skupno 12 evidentiranih kamnolomov bi izpostavila kamnolom Suho v občini Dobje in kamnolom v Sv. Florjanu. Kamnoloma sta v zaraščanju, tako da je njun vpliv na okolje še komaj zaznaven. V občini Kozje sem evidentirala DO Mrtev kanal (s pripadajočim zemljiščem), ki so ga zasuli z zemljo in ga preobrazili v travnato površino, tako da ne sanirano območje predstavlja veliko grožnjo podtalnici, ki teče pod zemljiščem, kar predstavlja pomemben ekološki negativni vpliv na okolje. Tako da je hipoteza, ki smo jo predvidevali, ovržena.

Preglednica 3: DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije glede na trenutno stanje območja in vizije za prihodnost

Vir: Plevčak M., 2012

Občina	Obravnavano območje	Trenutno stanje območja	Vizije za prihodnost
Bistrica ob Sotli	Opuščena železniška proga	povsem opuščeno	ponovna vzpostavitev proge
Bistrica ob Sotli	Kamnolom Čehovec	povsem opuščen	sanacija kamnoloma
Celje	IGM Medlog	delno opuščeno, stara dejavnost	razvoj industrije ali športne aktivnosti
Celje	Glazija	delno opuščeno, nova dejavnost	igrišča za šport
Celje	Območje Srce-Sever	povsem opuščeno	prostori za študijske dejavnosti
Celje	Petriček	povsem opuščeno	/
Celje	Območje glinokopov	povsem opuščeno	trgovski center
Celje	Kamnolom v Zagrađu	povsem opuščeno	sanacija, pogozditev
Dobje	Stara šola	delno opuščeno, nova dejavnost	turistično-kulturni center
Dobje	Kamnolom Suho	povsem opuščeno	/

Kozje	Tovarna Mont	delno opuščeno, nova dejavnost	prostori namenjeni upravi Kozjanskega parka
Kozje	Mrtev kanal	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Kozje	Steklarna Rogaška - obrat Kozje	povsem opuščeno	prostori namenjeni vzpostavitvi obrti
Kozje	Kamnolom Rakonca 1 in 2	eden opuščeno, drugi v saniranju	sanacija, pogozditev
Laško	Tovarna Volna	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Podčetrtek	Kamnolom v Olimju	delno opuščeno, stara dejavnost	/
Radeče	Posestvo KPD Dob	povsem opuščeno	/
Radeče	Tovarna Kora	povsem opuščeno	prostori namenjeni vzpostavitvi obrti
Rogatec	Kamnolom v Logu	povsem opuščeno	Sanacija
Rogatec	Opuščena železniška proga	povsem opuščeno	ponovna vzpostavitev proge
Slovenske Konjice	Kamnolom Žiče	povsem opuščeno	postavitev polnilnice
Slovenske Konjice	Kamnolom Kongrad	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Slovenske Konjice	Odlagališče odpadkov Prežigal	delno opuščeno, stara dejavnost	postavitev solarnih plošč
Slovenske Konjice	Graščina Golič	povsem opuščeno	/
Slovenske Konjice	Graščina Poglet	delno opuščeno, nova dejavnost	postavitev igrišča za golf
Šentjur	Kmetijska šola	delno opuščeno, stara in nova dejavnost	prostori namenjeni za izobraževalne namene
Šentjur	Slivniško jezero	povsem opuščeno	ponovni turistični razvoj
Šentjur	Kamnolom Pletovarje	povsem opuščeno	/
Šentjur	Kamnolom Jakobec	delno opuščeno, nova dejavnost	sanirati, narediti konjušnico
Šentjur	Kamnolom Žamerk 1	povsem opuščeno	/
Šentjur	Območje Boharja ICE	delno opuščeno, nova dejavnost	nova obrtna cona
Šmarje pri Jelšah	Šmarski hram	povsem opuščeno	prostori namenjeni upravi Občine Šmarje pri Jelšah
Šmarje pri Jelšah	Stara šola	delno opuščeno, nova dejavnost	rekonstrukcija prostorov
Šmarje pri Jelšah	Dvorec jelše	povsem opuščeno	športno-turistični nameni

Šmarje pri Jelšah	Lesna industrija Bohor	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Štore	/	/	/
Žalec	Zaloška gorica	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Žalec	Graščina Zaloška gorica	povsem opuščeno	/
Rogaška Slatina	Steklarska šola	povsem opuščeno	proizvodne dejavnosti
Rogaška Slatina	Hotel Trst	povsem opuščeno	hotelska kapaciteta (bazeni, savne, parkirišča ...)
Rogaška Slatina	Stara glasbena šola	povsem opuščeno	/
Rogaška Slatina	Vila Kolar	povsem opuščeno	mladinski kompleks
Rogaška Slatina	Ogrizkova trgovina	povsem opuščeno	razširiti križišče, narediti trg
Rogaška Slatina	Ekonomija	povsem opuščeno	/
Rogaška Slatina	Polnilnica kisle vode	delno opuščeno, nova dejavnost	/
Rogaška Slatina	Podplat (križišče)	povsem opuščeno	ureditev križišča, proizvodna dejavnost
Rogaška Slatina	Kamnolom v Sv. Florjanu	povsem opuščeno	sanacija kamnoloma v terase
Rogaška Slatina	Mizarstvo Rogaška Slatina	povsem opuščeno	prostore nameniti zdraviliško-turističnim potrebam

H4: Na razgovorih z odgovornimi osebami na občini sem poseben poudarek namenila predvidenim načrtom posameznih DO. Za lažjo preglednost sem naredila preglednico, ki prikazuje načrtovano revitalizacijo posameznega območja za prihodnost. Pri analiziranju sem prišla do zaključka, da ima od skupno 47 DO kar 30 DO predvidene sanacije. Tako je hipoteza, ki smo jo predvidevali, ovržena. Rezultat analize je zelo vzpodbuden, vendar so to samo teoretična izhodišča, na praktična bo najverjetneje potrebno še nekaj časa počakati.

V občini Rogaška Slatina sem skupno evidentirala 10 DO. Že na razgovoru z odgovornimi za okolje in prostor na občini so izpostavili območje propadle industrije Mizarstvo Rogaška Slatina. Ker gre za razmeroma veliko območje, ki je v preteklosti zaposlovalo precej domačega prebivalstva, sem podrobneje preučila predloge smernic za programsko in prostorsko ureditev ožjega in širšega območja Rogaška Slatina. Iz dokumentacije je razvidno, da se na območju propadle industrije predvideva izgradnja centra namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam, kar se mi je kot domačinki zdelo neracionalno. Sama se sicer nagibam k umeščanju novih dejavnosti na DO, vendar menim, da je na območju Rogaške Slatine iz časa 90. let prejšnjega stoletja zadostno število stavb, ki so namenjene turističnim potrebam, tudi primernih za vzpostavitev turističnega kompleksa. Sedaj so te stavbe popolnoma opuščene, potrebne celovite prenove. In nenazadnje ima vsaka opuščena stavba zase bogato zgodovino, saj razvoj turizma na območju občine Rogaška Slatina sega v leto 1572, ko so bili objavljeni prvi viri o mineralni vodi.

H5: Pri analizi ankete je bilo ugotovljeno, da je prebivalstvo občine Rogaška Slatina zaradi obstoječe že dobro razvite turistične infrastrukture bolj nenaklonjeno umestitvi novega

centra, namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam. Tako je hipoteza potrjena. Prebivalci bi na tem območju raje videli ponovno vzpostavitev industrijske cone, na ta način bi bilo omogočeno zaposlovanje ljudi v domačem kraju.

Iz ogleda terena evidentiranih DO bi izpostavila dva, in sicer v občini Radeče in v Mestni občini Celje. V Radečah KPD Dob, območje, ki se razprostira na zelo veliki parceli, vključuje propadajoče stavbe potrebne prenove. Menim, da je DO zaradi lege in velikosti primerno za izgradnjo kakšne javne ustanove (varne hiše ali doma ostarelih). V Mestni občini Celje bi izpostavila Petriček (gostinsko-turistično-rekreacijsko območje), sama lokacija območja je zelo primerna za razvoj turizma. Menim, da bi obnova DO predstavljala veliko pridobitev tako za samo občino kot tudi lokalno prebivalstvo.

Slovenija je dežela z nekaj več kot 20.000 km², prekriva jo okoli 60 % gozdov, potrebno je upoštevati še gorovja in že pozidana območja. Če vse skupaj seštejemo, ostane rodovitnih kmetijskih zemljišč zelo malo. Žal pa je politika prepogosto usmerjena oz. bolj poslušna za razne špekulacije, ki jim najverjetneje prinašajo dobičke, pozablja pa na veliko dobrino – neobnovljivi vir narave: rodovitna kmetijska zemljišča. Menim, da bi vsebina takšnega projekta morala dobiti večjo težo, biti še bolj javno izpostavljena, da bi tudi ljudje, ki se poklicno ne ukvarjajo s to tematiko, lahko prispevali svoje izkušnje iz bivanja na določenem območju. Tako bi se dvignila širša zavest prebivalstva, ki bi bolje podprli stroko in tako zmanjšali število DO in povečali učinkovito rabo prostora.

6 POVZETEK

V diplomski nalogi smo proučevali neizkoriščenost oz. slabo izkoriščenost prostora na proučevanem območju vzhodne Savinjske statistične regije.

Degradirana območja v Sloveniji na deklarativni ravni predstavljajo veliko okoljsko breme ter prispevajo k zmanjšanju kakovosti okolja. Ljudje s prostorom pogosto ravnamo zelo neracionalno, saj imamo na voljo velike površine degradiranih območij, ki so brez funkcije oz. slabo izkoriščena in so potrebna celovite preнове in sanacije. Istočasno so lahko takšna degradirana območja tudi dejanski in potencialni vir onesnaženja.

Kljub številnim opuščeni t. i. degradiranim območjem, se industrializacija (sodobne obrtno-poslovne cone) in urbanizacija (trgovske cone, stanovanjske sooseske) širijo na kmetijska zemljišča. Ravno zaradi slednjega prihaja do velikih neracionalnih posegov v kmetijski prostor in posledično neustreznega prostorskega razvoja.

V okviru praktičnega usposabljanja sem sodelovala pri projektu CRP (Ciljni raziskovalni program) Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije, katerega namen je bil definiranje in priprava prve evidence degradiranih površin v Sloveniji. Izvedba popisa, opis, analiza obstoječih degradiranih območij ter zasnova »registra« oziroma podatkovnega sloja degradiranih območij naj bi v prihodnje predstavljal orodje za prostorsko usmerjanje bodočih investicij in umeščanje gospodarskih dejavnosti. Zato je bil sofinancer projekta SVLR (danes MGRT).

Rezultati projekta bodo predstavljali pomemben doprinos k iskanju ustreznih in slovenskim razmeram prilagojenih rešitev za trajnostni razvoj in varovanje okolja.

Študentje smo za potrebe projekta evidentirali degradirana območja v vseh 211-ih občinah Republike Slovenije. Moja raziskava je potekala na območju 14-ih občin vzhodne Savinjske statistične regije.

Za potrebe projekta smo evidentirali naslednje skupine DO:

- industrijska območja,
- rudarska območja, jalovišča,
- vojaška območja,
- transportne in druge infrastrukturne površine in objekti.

Dodatno za potrebe diplomske naloge pa še:

- območja pridobivanja mineralnih surovin/gradbenega materiala (kamnolomi, peskokopi, glinokopi, gramoznica),
- kmetijska območja in objekti (npr. farme),
- odlagališča odpadkov (komunalnih, gradbenih),
- športna in rekreacijsko turistična območja (opuščena ali neracionalno izkoriščena).

Največ industrijskih DO je nastalo v času 90. let, predvsem kot posledica denacionalizacije podjetij in neustrezne prilagoditve novim razmeram na trgu po osamosvojitvi Slovenije.

Na območju Savinjske statistične regije je popisovanje DO potekalo še bolj detajlno. Zajeli smo širši nabor območij, kot so kmetijska območja in objekti, območja pridobivanja mineralnih surovin (kamnolomi), zapuščeni objekti kulturne dediščine, športna in rekreacijsko turistična območja, opuščene šole, vile, ipd.

Številčnost in raznolikost DO na območju moje domače regije me je spodbudila, da sem se za diplomsko nalogo odločila bolj poglobljeno analizirati obstoječa degradirana območja ter ugotoviti, kakšni so dejanski potenciali za njihovo revitalizacijo in umestitev novih dejavnosti v ta prostor.

Zaradi načrtovanih pobud v občini Rogaška Slatina, ki zajemajo širitve zdraviliško-turističnega centra na območje propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina, sem izvedla anketo med domačim prebivalstvom.

Analiza ankete je pokazala, da je lokalno prebivalstvo občine Rogaška Slatina zaradi že močno obstoječe razvite turistične infrastrukture nenaklonjeno umestitvi novega centra, namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam na območju propadle lesne industrije Mizarstva Rogaška Slatina.

V skupno 82 občinah evidentirali 194 degradiranih območij, od tega jih je bilo v Savinjski regiji 26. Evidentirana degradirana območja skupaj obsegajo približno 979 ha. Na območju celotne Slovenije, glede na površino in število, v presežku prevladuje število DO, ki so v zasebnem lastništvu. Najmanj je evidentiranih območij, katerih lastništvo je neznan.

Za potrebe diplomske naloge je bilo v 33 občinah Savinjske statistične regije skupno evidentiranih 62 DO. Na območju 14-ih občin V Savinjske statistične regije sem skupno popisala 47 DO, od tega v velikem presežku prevladujejo t. i. Posebna območja, katerih sem skupno evidentirala 19. Kot rudarsko območje je na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije zabeleženo eno območje.

Lastništvo DO predstavlja največji omejitveni dejavnik za bodočo načrtovano rabo nekega območja, ki je lahko v javnem, mešanem, zasebnem ali neznanem lastništvu. Na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije glede na površino prevladujejo DO, ki so v mešanem lastništvu. Celje, ki je središče Savinjske statistične regije skupno zajema več kot 25 ha DO. Menim, da je zaradi koncentracije velikih industrijskih, storitvenih, gostinskih, ipd. dejavnosti največja nasičenost DO ravno na območju Celja. Občine Žalec, Slovenske Konjice, Šentjur, Rogaška Slatina, Šmarje pri Jelšah in Bistrica ob Sotli skupno zajemajo od 5 do 25 ha DO. V občinah Radeče, Laško, Dobje, Kozje, Podčetrtek in Rogatec sem evidentirala DO, ki skupno zajemajo manj kot 5 ha. Občina Štore kot DO, ki bi sodilo v naš spekter, ni izpostavila območja.

7 SUMMARY

Graduation thesis deals with the study of unused or poorly utilized spaces in the areas of Eastern Savinjska Region.

Degraded areas in Slovenia pose a significant environmental burden and contribute to the reduction of environmental quality, on the declarative level. People often handle very irrational with living space, because there are large degraded areas that have no function or are under-utilized and need complete renovation and restoration. At the same time, degraded areas could be actual and potential source of pollution.

Despite numerous abandoned so-called degraded areas, industrialization (modern craft-business, zones) and urbanization (commercial zones, residential areas) spread on agricultural land. The later leads to the large irrational interventions in the agricultural areas and , inadequate spatial development.

In the context of the practical training I have participated in the TRP project (Target Research Program) called Sustainable rehabilitation of environmental burdens as a sustainable development opportunity for Slovenia.

The purpose of this project was to define and prepare the first records of degraded surfaces in Slovenia. The theoretical and methodological definition of conception has not been carried out yet, as well as integrated defining of the criteria for determination and standardization of degraded areas in Slovenia.. Realization of inventory, report, subsistem analysis of existing degraded areas and designing the "Register" or data layer of degraded areas should continue to represent the tool for the spatial guidance of future investments and economic activities installation. Therefore the co-financier of the project is SVLR (today MGRT).

Results of the project will represent an important contribution in finding suitable solutions for sustainable development and environmental protection, adjusted to Slovene circumstances. Students have, for the needs of the project, recorded degraded areas in all 211 municipalities in the Republic of Slovenia.. My research was carried out in the 14 municipalities of Eastern Savinjska region.

For the purposes of the project, we keep a record of the following categories of DO:

- Industrial area
- mining areas, tailings
- military sites
- transport and other infrastructural and surface facilities

In addition, for the purposes of the graduation thesis also the:

- areas of mineral extraction / construction materials (quarries, sand pits, clay pits, gravel pits)
- agricultural areas and facilities (such as farms)
- disposal of waste (municipal, construction)
- sports and recreational tourist area (abandoned or irrational utilized) were recorded.

The industrial activity is the main cause for degradation in Slovenia.. Most industrial DO was created during the 90's, mainly as a result of denationalization of companies and inadequate adaptation to the new conditions on the market after Slovenia's independence.

In the area of Savinjska region, describing DO was even more in detail. We covered a wide range of areas, such as agricultural areas and facilities, mineral extraction areas (quarries), abandoned objects of cultural heritage, sports and recreational tourist areas, abandoned schools, villas, etc.

It is the abundance and diversity of DO in the area of my home region that has encouraged me to analyze existing degraded areas in-depth. The aim of diploma thesis is to determine what the real potential for the restoration and placement of new activity in this area is.

Because of the planned initiatives in the municipality of Rogaška Slatina, which include the expansion of the health - tourist center on the area of a failed joinery factory , I investigated a survey among the resident population.

Analysis of the survey reveals that the local population of the municipality of Rogaška Slatina is not keen on placing a new center devoted to health - tourist needs in the area of the failed timber joinery industry Rogaška Slatina because of the already existing highly developed tourist infrastructure.

For the purposes of the project, we recorded , 194 of degraded areas in 82 municipalities, of which there were 26 from Savinjska Region. Reported degraded areas include approximately 979 acres. on the entire territory of Slovenia, according to the area and number in excess, number of DO is prevalent. There is little evidence regarding the areas with unknown ownership.

The most problematic for future planned use of the areas, which can be in public, semi-private or unknown ownership., is the ownership of DO. In the area of 14 municipalities of Savinjska statistical region DO are dominated,. Most of them are in mixed ownership. Celje, which is the center of Savinjska common statistical region covers more than 25 hectares of DO. In my opinion the highest concentration of large industrial, service, restaurant, etc.,is because of the maximum saturation of DO in the area of Celje city. Municipalities such as Žalec, Slovenske Konjice, Šentjur, Rogaška Slatina, Šmarje pri Jelšah and Bistrica ob Sotli extend over 5 to 25 hectares of DO. In municipalities such as Radeče, Laško, Dobje, Kozje, Podčetrtek and Rogatec I recorded DO with a total coverage of less than 5 hectares. The municipality Štore as DO, which would fall within our range, did not highlight the area.

8 VIRI IN LITERATURA

1. Agenda Habitat. Carigradska deklaracija. Deklaracija Svetovnega zbora mest in lokalnih uprav / 2. konferenca Združenih narodov o človekovih naseljih - Habitat II, Carigrad, Turčija, 3. - 14. junij 1996. Medmrežje: http://www.mzip.gov.si/fileadmin/mzip.gov.si/pageuploads/publikacije/agenda-habitat_1.pdf (20. 07. 2012).
2. Apel proti pozidavi kmetijskih zemljišč. Medmrežje: http://www.bf.uni-lj.si/fileadmin/users/1/agronomija/Oddelek/izjava_za_javnost_KZem.pdf (20. 07. 2012).
3. Belec, B., Fridl, J., Gabrovec, M., Hrvatina, M., Kert, B., Kladnik, D. (1999). Slovenija: pokrajine in ljudje. Ljubljana, Mladinska knjiga.
4. Deu, Ž., (2001). Prenova grajenih struktur v sodobnem urejanju naselij: nove usmeritve in realnost v slovenskem prostoru. Urbani izziv. Ljubljana, let. 12, št. 1, str. 24–30.
5. Interno gradivo. UL FF, Oddelek za geografijo (2012). Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije. Ljubljana, str. 1–11.
6. Interno gradivo. Cvahte, A., Snoj L., (2011). Geografsko vrednotenje degradiranih območij v izbranih statističnih regijah. UL FF, Oddelek za geografijo. Ljubljana, str. 1–9.
7. Interno gradivo. Občina Rogaška Slatina (2006). Povzetek rezultatov mednarodne urbanistične delavnice Rogaška 2006 s predlogom smernic za programsko in prostorsko ureditev ožjega in širšega območja Rogaške Slatine. Rogaška Slatina, str. 1–32.
8. Koželj, J., 1998. Degradirana urbana območja. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje, str. 11–16.
9. Oliver, L., Ferber, U., Grimski, D., Millar, K., Nathanail, P.: The Scale and Nature of European Brownfields. Medmrežje: <http://www.cabernet.org.uk/resourcefs/417.pdf>.
10. Sašek - Divjak, M., (1997). Vsebinsko poročilo s konference Habitat II. V: Zbornik strokovnega srečanja: Zbornik strokovnega srečanja ob dnevih Habitata in urbanizma. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje, str. 32.
11. Slovenske regije v številkah. Medmrežje: www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2012.pdf (23. 05. 2012).
12. Stamejčič, D., (2003). Savinjska regija noče zaostajati: statistična Savinjska regija združuje 30 občin in 256 tisoč prebivalcev. Delo. Ljubljana, let. 45, št. 293, str. 7.
13. Število prebivalcev in površina občin, Statistični urad republike Slovenije. Medmrežje: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp> (25. 06. 2012).
14. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=5> (20. 06. 2012).
15. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=16> (20. 06. 2012).

16. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=27> (20. 06. 2012).
17. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=71> (20. 06. 2012).
18. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=78> (20. 06. 2012).
19. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=121> (20. 06. 2012).
20. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=133> (20. 06. 2012).
21. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=145> (20. 06. 2012).
22. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=153> (20. 06. 2012).
23. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=170> (20. 06. 2012).
24. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=175> (20. 06. 2012).
25. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=180> (20. 06. 2012).
26. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=205> (20. 06. 2012).
27. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje:
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?leto=2011&id=143> (20. 06. 2012).
28. Strategija prostorskega razvoja Slovenije. Medmrežje:
http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/publikacije/drugo/sprs_slo.pdf
(18. 07. 2012).
29. Špes, M., 1998. Degradacija okolja kot dejavnik diferenciacije urbane pokrajine. Geographica Slovenica, 30, Ljubljana, Inštitut za geografijo, str. 44.
30. Zakon o varstvu okolja, Ur. l. RS., št. 41/2004.
Medmrežje: www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200441&stevilka=1694 (06. 05. 2012).
31. Zakon o kmetijskih zemljiščih, Ur. l. RS., št. 71/2011.
Medmrežje: www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201171&stevilka=3086 (06. 05. 2012).
32. Zakon o prostorskem načrtovanju, Ur. l. RS., št. 33/2007.
Medmrežje: www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200733&stevilka=1761 (06. 05. 2012).

9 SEZNAMI

9.1 Seznam slik

Slika 1: Prikaz DO na območju Slovenije.....	23
Slika 2: Lastniška struktura DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije.....	26
Slika 3: Površina DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije.....	27
Slika 4: DO v občini Bistrica ob Sotli (opuščena železniška proga).....	28
Slika 5: Vris DO opuščene železniške proge v občini Bistrica ob Sotli na ortofoto posnetku.....	28
Slika 6: DO v občini Bistrica ob Sotli (kamnolom Čehovec).....	28
Slika 7: DO v Mestni občini Celje (IGM Medlog).....	29
Slika 8: DO v Mestni občini Celje (Glazija).....	30
Slika 9: DO v Mestni občini Celje (Srce-Sever).....	30
Slika 10: DO Srce-Sever v občini Mestni občini Celje na ortofoto posnetku.....	30
Slika 11: DO v Mestni občini Celje (Petriček).....	31
Slika 12: DO v Mestni občini Celje (območje glinokopov).....	31
Slika 13: Vris DO kamnolom v Zagradu v Mestni občini Celje na ortofoto posnetku.....	32
Slika 14: DO v občini Dobje (Stara šola).....	33
Slika 15: Vris DO Stara šola v občini Dobje na ortofoto posnetku.....	33
Slika 16: DO v občini Dobje (kamnolom Suho).....	33
Slika 17: DO v občini Kozje (tovarna Mont).....	34
Slika 18: Vris DO tovarna Mont v občini Kozje na ortofoto posnetku.....	35
Slika 19: DO v občini Kozje (Mrtev kanal).....	35
Slika 20: DO v občini Kozje (Steklarna Rogaška – obrat Kozje).....	36
Slika 21: DO v občini Kozje (kamnolom Rakonca 1 in 2).....	36
Slika 22: DO v občini Laško (tovarna Volna).....	37
Slika 23: Vris DO tovarna Volna v občini Laško na ortofoto posnetku.....	37
Slika 24: DO v občini Podčetrtek (kamnolom v Olimju).....	38
Slika 25: Vris DO kamnolom v Olimju v občini Podčetrtek na ortofoto posnetku.....	38
Slika 26: DO v občini Radeče (KPD DOB).....	39
Slika 27: Vris DO KPD Dob v občini Radeče na ortofoto posnetku.....	39
Slika 28: DO v občini Radeče (Kora).....	40
Slika 29: DO v občini Rogatec (kamnolom v Logu).....	41
Slika 30: Vris DO kamnolom v Logu v občini Rogatec na ortofoto posnetku.....	41
Slika 31: DO v občini Rogatec (opuščena železniška proga v Rogatcu).....	41
Slika 32: DO v občini Slovenske Konjice (kamnolom Žiče).....	42
Slika 33: Vris DO kamnolom Žiče v občini Slovenske Konjice na ortofoto posnetku.....	43
Slika 34: DO v občini Slovenske Konjice (kamnolom Kongrad).....	43
Slika 35: DO v občini Slovenske Konjice (odlagališče odpadkov Prežigal).....	44
Slika 36: DO v občini Slovenske Konjice (graščina Golič).....	44
Slika 37: DO v občini Slovenske Konjice (graščina Poglet).....	45
Slika 38: DO v občini Šentjur (Kmetijska šola).....	45
Slika 39: DO v občini Šentjur (Slivniško jezero).....	46
Slika 40: Vris DO Slivniško jezero v občini Šentjur na ortofoto posnetku.....	46
Slika 41: DO v občini Šentjur (kamnolom Pletovarje).....	47
Slika 42: DO v občini Šentjur (kamnolom Jakobec).....	47
Slika 43: DO v občini Šentjur (kamnolom Žamerk 1 in 2).....	48
Slika 44: DO v občini Šentjur (območje Bohorja ICE).....	48
Slika 45: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Šmarski hram).....	49
Slika 46: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Stara šola).....	49
Slika 47: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Dvorec Jelše).....	50
Slika 48: Vris DO Dvorec Jelše v občini Šmarje pri Jelšah na ortofoto posnetku.....	50
Slika 49: DO v občini Šmarje pri Jelšah (Lesna industrija Bohor).....	51
Slika 50: DO v občini Žalec (Zaloška gorica).....	52

Slika 51: Vris DO Zaloška gorica v občini Žalec na ortofoto posnetku	52
Slika 52: DO v občini Žalec (graščina Zaloška gorica)	53
Slika 53: DO v občini Rogaška Slatina (Steklarska šola)	53
Slika 54: DO v občini Rogaška Slatina (Hotel Trst)	54
Slika 55: DO v občini Rogaška Slatina (Stara glasbena šola)	54
Slika 56: DO v občini Rogaška Slatina (Vila Kolar)	55
Slika 57: DO v občini Rogaška Slatina (Ogrizkova trgovina)	55
Slika 58: DO v občini Rogaška Slatina (Ekonomija)	56
Slika 59: DO v občini Rogaška Slatina (Polnilnica kisle vode)	56
Slika 60: DO v občini Rogaška Slatina (Podplat (križišče))	57
Slika 61: DO v občini Rogaška Slatina (Kamnolom na Sv. Florjanu)	57
Slika 62: DO v občini Rogaška Slatina (Mizarstvo Rogaška Slatina)	58
Slika 63: Vris DO Mizarstvo Rogaška Slatina v občini Rogaška Slatina na ortofoto posnetku	58

9.2 Seznam tabel

Preglednica 1: Število DO glede na tip degradacije na celotnem območju Slovenije	23
Preglednica 2: Površina in št. DO glede na lastništvo	24
Preglednica 3: DO na območju 14-ih občin Savinjske statistične regije glede na trenutno stanje območja in vizije za prihodnost	64

9.3 Seznam grafov

Grafikon 1: Število DO glede na tip degradacije na celotnem območju Slovenije	23
Grafikon 2: DO v 14-ih občinah V Savinjske statistične regije	25
Grafikon 3: Prikaz odgovorov anketiranih oseb, ki so na vprašanje o neseznanjenosti z izgradnjo novega centra namenjenega zdraviliško-turističnim potrebam odgovorili v naslednjih odstotkih:	59
Grafikon 4: Prikaz predlogov anketiranih oseb za umestitev določenih dejavnosti v objekte propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina	60
Grafikon 5: Prikaz predlogov anketirancev za nadaljnji inf. razvoj občine Rogaška Slatina (1 manj potrebno, 5 najbolj potrebno)	61
Grafikon 6: Prikaz predlogov anketirancev glede nadaljnjega razvoja občine Rogaška Slatina	61

10 PRILOGE

Priloga A: Evidenčni list

»Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije«

(šifra projekta: V1-1088); naročnik SVLR

Evidenčni list za inventarizacijo degradiranih območij Slovenije

terenski zajem podatkov: marec – maj 2011 (UL FF)

I. IDENTIFIKACIJA OBMOČJA:

Občina (številka in ime)		Popisovalec	
ID območja		Ime območja (če obstaja)	
		Izračunana površina (ha, m ²)	<i>Se izpiše</i>

II. TERENSKI DEL:

Tip degradiranega območja (označi vse ustrezne kategorije)	Stopnja opuščenosti
industrijska območja	povsem opuščeno
rudarska območja (skupaj z jalovišči)	delno opuščeno, stara dejavnost
transportne in druge infrastrukturne površine (skladišča, opuščene železniške proge, parkirišča, mejni prehod)	delno opuščeno, nova dejavnost
vojaška območja	delno opuščeno, stara in nova dejavnost

Dostop	Urejenost dostopa	Omejenost (označi vse ustrezne kategorije)
možen	asfalt	ograja
ni možen	utrjena makadamska cesta	cesta
	pešpot, brez dostopa	brez meje

Obstoječa infrastruktura (označi vse ustrezne kategorije)	Raba območja (označi vse ustrezne kategorije)	Število zaposlenih	Lastništvo
električna energija	dejanska raba*		
vodovod s pitno vodo	namenska raba**		
tehnološka voda iz drugega vira – npr. lastno črpališče			
kanalizacija	ni podatka		zasebno
zemeljski plin			javno
drugo:	ocena števila		mešano
			neznano

Ali obstoječa dejavnost potencialno ogroža okolje?	NE	DA Kako?
---	----	-------------

III. INFORMACIJE OBČINE IN DRUGIH VIROV O BODOČIH NAČRTIH Z DO

Predvideni načrti na območju – informacije občine oz. drugi viri

Priloga B: Anketni vprašalnik

Anketa: Umeščanje nove dejavnosti na območju Mizarstva Rogaška Slatina

Sem Maja Plevčak, študentka Ekologije (Visoka šola za varstvo okolja). Sedaj sem absolventka in pišem diplomsko nalogo z naslovom: **Potenciali za umeščanje nove dejavnosti na degradirana območja VZHODNE SAVINJSKE REGIJE.** Pri načrtovanih pobudah v naši občini bi Vas prosila, da s svojimi odgovori sodelujete in mi tako pomagate pri raziskavi,

1. Ali ste seznanjeni z informacijo, da je na območju propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina predvidena izgradnja centra, ki bi naj služilo zdraviliško – turističnim potrebam?

- a) DA
- b) NE

Če ste odgovorili z ne, kaj bi naj po vaših informacijah nastalo na tem območju?

2. Ali se Vam zdi, da občina potrebuje nov zdraviliško – turistični center?

- a) DA
- b) NE

3. Kaj bi Vi umestili v prostore/objekte propadle tovarne Mizarstva Rogaška Slatina oz. kaj mislite, da bi bilo najbolj smiselno umestiti?

- a) Obrtno cono
- b) Območje za industrijsko dejavnost
- c) Športni center
- e) Trgovski center

4. Ali menite, da bi bilo bolje, če bi ponovno oživel industrijo (katerokoli)?

- a) DA
- b) NE

5. Kaj po vašem mnenju občina Rogaška Slatina najbolj potrebuje? (rangiraj 1 manj potrebno, 5 najbolj potrebno)?

a) Več trgovin, nakupovalnih središč	1	2	3	4	5
b) Več storitvenih dejavnosti	1	2	3	4	5
c) Infrastrukturo (dodatne ceste, vodovod, plinovod)	1	2	3	4	5
d) Dodaten prostor za športne aktivnosti	1	2	3	4	5
e) Razvoj dodatne turistične dejavnosti	1	2	3	4	5

6. Če bi lahko odločali – kaj bi bilo v občini potrebno spremeniti?

7. **Spol (obkroži)** Ž M

8. Koliko let prebivate v tem delu naselja?

- a) Manj kot 5 let
- b) 6 – 10 let
- c) 10 – 20 let
- d) Več kot 20 let, od nekdanj

9. Starost

- a) 15 – 25 let
- b) 26 – 45 let
- c) 46 – 60 let
- d) Nad 60 let

Datum:

Lokacija (naslov)

Hvala

Maja Plevčak

